FEB 26 1951
New York Public Library 470 Fifth Ave.

VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

LXVI M. 8 N. BROOKLYN. N. Y. PENKTADIENIS, 1951 M. VASARIO (FEB.) 23 D. KAINA 10 C.

Šiandien

Petis prie peties
Šviesos ryškėja
Kalbų švinas
Meška mauroja

LIŪDAS DOVYDĖNAS

Didelių švenčių reikalais mes renkamės į būrį. Tai senas talkos jausmas, kai didelis darbas sušaukdavo daug talkininkų. Vasario 16 proga, kur tik gyva lietuviška širdis, visoj planetoj rinkomės pasakyti ir išgirsti tai, kas mus šaukia į būrį, kaip talka dideliam darbui.

Trisdešimt trečioji Vasario praėjo po šviesesniu dangum, ateityje ryškėja naujos, ryškios Lietuvos išlaisvinimo šviesos.

Lietuvos išlaisvinimas darosi didelio ir neatidedamo reikalo — laisvės atstatymo ir išsaugojimo dalis ir būtinumas.

Nuo kontinento ligi kontinento, šimtų milijonų gyvenimas, kova ir troškimas sutampa su Vasario 16 troškimais ir tikslais.

Petis prie peties — su milijonais. Ar tai maža mums, kuriems laisvės, teisės troškimas yra duona ir šviesa kasdieninė?

—o—

Webster Hall kupina gužėjo lietuviais, susirinkusiais Vasario 16. K. Jurgėla išėjo su visu tomu raštų, kuriuos atsiuntė JAV senatoriai bei kongresmenai. Daug valandų tektų skaityti tuos jautrius ir taiklius žodžius, kuriuos parašė JAV vadovaujantys protai.

Dvi ryškios šviesos matėsi iš tų raštų: **laisvės teisės atstatymas ir išsaugojimas yra visos planetos gyvenimo ir kultūros reikalas ir, laisvės, teisės duobkasiai yra Kremliaus satrapai.**

—o—

Viena moterėlė, prieš 46 metus atvykusi į JAV, mane užklausė:

—Kas gi man pasakys, kad dar aš pati matysiu Lietuvėlę be maskolių, be svetimųjų?

Gal ne vienas iš mūsų širdyje nešioja šį klausimą: kada?

Du tūkstančiu metų, naujus metus sutinkant, žydai viens kitam linkėdavo: Kitais metais Jeruzalėje.

Po dviejų tūkstančių metų linkėjimai įsikūnijo — susitiko Jeruzalėje.

Mūsų troškimas — kitais metais Vilniuje, stovi prie slenksčio.

—o—

Sakoma, kalbą sidabras, tyla auksas. Jei taip, tai daug kalbančios moterėlės būtų sidabrinės, o nebyliai — auksiniai.

Bet mums gresia kalbų potvynio pavojus. Ne vienoj salėje, iškilmingos šventės proga, pasijutau, kaip kalbėjimas virsta ne sidabru, o sunkiu švinu.

Vaclovas Sidzikauskas, kalbėdams Wębster Hall Vasario 16 šventėje, linkėjo sukaupti jėgas darbui, mažiau kalbėti, daugiau žiūrėti į ateitį, mažiau domėtis praeities gėrybių ir blogybių kolekcijomis.

—o—

Medžiotojai pasakoja, kad išalkusi meška, išlindusi iš laužo, ruošdamosi medžioklei, pasiraivo ir suriaumoja.

Maskvoj prabilo Stalinas. Pasiraivė ir suriaumojo. Kai kas sako, kad ir dantimis sukaleno.

Argi meška ruošiasi į medžioklę? Gal greit pamatysime, bet ne tai žinotina...

Daug meškų išlenda iš lauvo, bet ne visos grįžta atgal — medžioklėje žūsta.

STALINO PROPAGANDINIS PAREIŠKIMAS

"Pranašo" žodžiai turėjo sustiprinti pralaiminčius kiniečius

"Didysis mokytojas" Stalinas pradėjo per Pravdos laikraštį pereitą savaitę iš naujo seną giesmę: "Mes mylime taiką, amerikiečiai karą." Tuos tuščius žodžius iki įkyrumo kartojant Višinskiui Jungtinėse Tautose, britų užsienio viceministeris Mac Neil papasakojo Krilovo pasakėčią apie žaltį su lakštingalos liežuviu. Žalčiui šliaužiant prie paukščių, paukščiai skrido į medžių viršūnes, nors žaltys ir mėgino čiulbėti lakštingalos balsu.

Toji pasakėčia tinka ir paskutinei Stalino kalbai apibūdinti. Kokį įspūdį pasauliui gali padaryti sovietų slibino čiulbėjimas apie taiką, kai jo kūne matyti prarytų tautų lavonai, kai tas slibinas rodo savo nepasotinamą alkį grobti ir ryti kiekvieną kaimyną, kurį tik gali pasiekti jo plėšrūs nasrai.

PAGRINDINIS MELAS: SOVIETAI NUSIGINKLAVĘ

Stalinas savo pasikalbėjime Pravdai pakartojo senus savo kaltinimus prieš Amerikos Jungtines Valstybes, kad jos iš Jungtinių Tautų organizacijos padariusios įrankį naujam imperialistiniam karui organizuoti. Jis savo nuomonę pakeistų, jeigu į J. T. saugumo tarybą būtų pasodinta komunistinė Kinija.

Gal daugiau negu Amerikai Stalinas mėgino suduoti Anglijai už jos atsidavimą amerikiečių Wall - Street karo kurstytojams.. Ministeris pirmininkas Attlee, matyti, yra daugiausia įpykdęs Staliną savo viešais pareiškimais apie Sovietų Sąjungos ir jos pastumdėlių ginklavimąsi. Mat, Attlee nėra kokios kapitalistinės vyriausybės galva. Jis yra darbiečių, anglų socailistų vadas. Jo žodžiai daro didesnį įspūdį pasaulio darbo masėms. O tie žodžiai buvo: Sov. Sąjunga ruošiasi karui nuo pat paskutinio karo pabaigos. Sov. Sąjunga nori užgrobti Vakarų Europą ir visą likusį pasaulį.

Stalinas vadina Attlee nenusimanančiu ekonomikos srityje, jeigu jis gali tvirtinti, kad Sov. Sąjunga ginkluojasi iki dantų, tuo tarpu, kai ji, Stalino žodžiais, visus savo ūkinius šiteklius yra metusi žmonių gerovei pakelti. Didesnio pasityčiojimo iš Sov. Sąjungoj skurstančio žmogaus vargu ar gali būti.

NORĖJO PADRĄSINTI KINIEČIŲ KOMUNISTUS

Stalino pasakymu, įsiveržėliai į Korėją nėra komunistinė Kinija, kaip J. T. nubalsavo, bet Amerikos Jungtinės Valstybės. Jis, lyg ir gera linkėdamas, patarė atitraukti visas svetimas jėgas iš Korėjos, nes kitaip joms grėsia sunaikinimas.

Tokios dvasiškos paguodos kinai jau senai reikalingi. Kinai metė mases savo žmonių į frontą, nesulaukė iš Rusijos pakankamai ginklų ir veik jokios aviacijos. Milijoninė kiniečių armija naikinama negailestingai, nepaisant jos pirmųjų laimėjimų prieš negausias J. Tautų jėgas.

Išgirdę Stalino žodžius, Kinijos komunistai skleidžia dabar juos po visą kraštą, duodami savo liaudžiai suprasti, kad užpakaly kovojančių kinų Korėjoj stovi Stalinas, kuris pasakė, jog tik kinai ir šiaurės korėjiečia išeis iš šio karo laimėtojais.

MAC ARTHUR: STALINO DRAUGAMS TEKS PASITEMPTI

Gen. Mac Arthur, atvykęs vėl į Korėjos frontą, kur J. T. daliniai atmušė komunistų kontrofenzyvą ir po to giliai įsilaužė į jų frontą, pareiškė visišką pasitikėjimą stiprėjančiomis Jungt. Tautų jėgomis. Jis rado progos išsitarti ir dėl Stalino tvirtinimo, kad "agresoriams" nėra vilties laimėti kovą Korėjoj. "Jeigu Stalino draugai nori padaryti savo maršalą pranašu, jie turi Korėjoj gerokai pasitempti. Priešui padaryti nuostoliai yra patys didžiausi šiais moderniais laikais. Ir kadangi tai buvo pačios geriausios Kinijos armijos, bus jiems labai sunku jas papildyti naujomis jėgomis."

Mac Arthuro žodžiai buvo pasakyti po gen. Ridgway, 8 armijos vado pareiškimo, kad 400,000 kiniečių ofenzyva buvo atmušta ir pasistumėta 11 mylių į jų teritoriją.

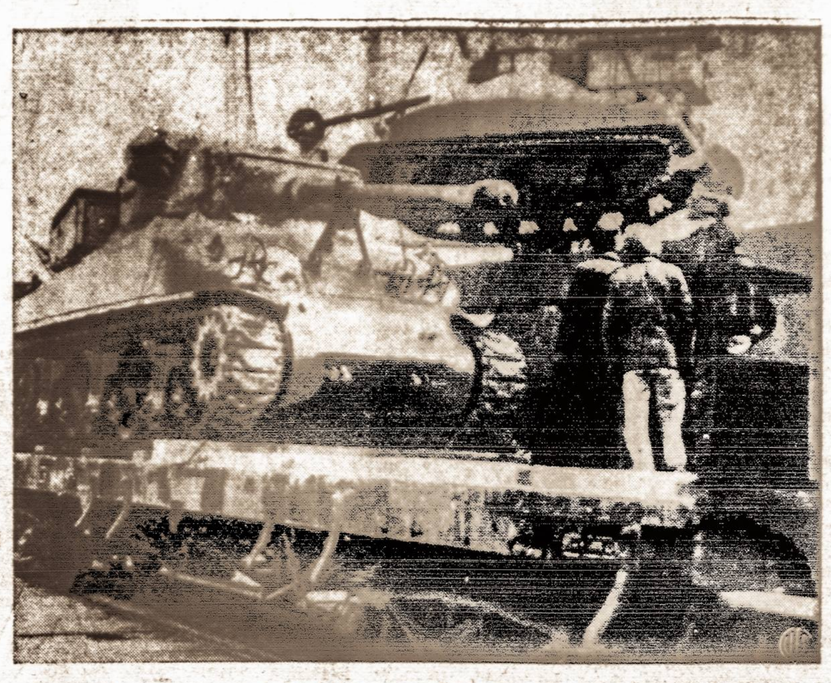

Tankai JAV padovanoti Irano valstybei

KOMUNISTAI STUMIAMI ATGAL

Prie Chechono Jung. Tautų kariuomenė įvarė 4 mylių kylį. Vakarniėje fronto dalyje kinų komunistai pasitraukė už 38 paralėlės. Gen. Ridgway pareiškė, kad Jung. Tautų kariuomenė atmušė komunistų kontr-puolimą ir sudavė jų didelei armijai tokį didelį smūgį ir padarė jiems tokių nuostolių, kad tam tikram laikui jų tolimesnis puolimas pasidarė nebeįmanomas. Per vieną parą Jung. Tautų kariuomenė kai kuriose vietose pasistūmėjo 8 mylias priekin.

Viduriniame fronte kinų komunistų puolimas visiškai sugniužo. Jų kariuomenė panikoje pasitraukė ir kai kuriose vietose visai neteko kontakto su mūsų daliniais. Sąjungininkų patruliai toliau vejasi priešą.

Sąjungniinkų šarvuočiai, jų tarpe sunkieji tankai, pėstinkų daliniai ir artilerija pradėjo Chechono srityje didelį puolimą, kurs išsiplėtė visame viduriniame ir rytiniame fronte. Į šiaurės korėjiečių frontą įvarytas kylis siekia net keturias mylias. Toje vietoje jau pora dienų priešas traukiasi. Kaip tik toje vietoje kinų komunistai stengėsi apsupti sąjunginnikų kariuomenę. Bet įvykdytas priešpuolis grąžino inicaityvą sąjungininkų armijoms 80 myl. fronto bare. Praeitą savaitę kinų komunistai šiose operacijose neteko 32,000 žmonių.

Į šiaurės vakarus nuo Seoulo sąjungininkai užėmė pusiasalį Kimpo ir jau yra už 15 mylių nuo 38 paralėlės. Šioje srityje sąjungininkų daliniai nesutiko jokio pasipriešinimo.

Tarp kitko gen. Ridgway kalbėdamas su karo korespondentais pranėšė, jog kinų komunistai vartoja labai įvairius ginklus nuo moderninių pabūklų lig jėčių, kurios Kinijoje buvo vartojamos gal prieš tūkstantį metų. Yra dalinių, kurie nors ir silpnai ginkluoti, bet parodo labai kietą pasipriešinimą. Nors esą negalima pasakyti, jog kinai yra visai silpnai ginkluoti, bet ta aplinkybė, kad jie vartoja jėtis, parodo jų ginklų trūkumą.

D. Chang, kurs grįžo iš Washingtono ir pradėjo eiti pietų Korėjos ministerio pirmininko pareigas, pareiškė, jog nebėra pavojaus, kad Pietų Korėją užimtų komunistai.

ŽUVO OLANDŲ PULK. UDENAS

Korėjos rytinėje fronto dalyje ties Chensonu komunistiniai partizanai apsivilkę pietų korėjiečių uniformomis prisiartino prie olandų bataliono, ir paprašę duoti jiems ginklų. Bet kai tik gavo jie šautuvus, tuojau paleido į olandus ugnį ir daugelį užmušė ir sužeidė. Užmuštųjų tarpe buvo ir pulk. van Udenas.

Keturių didžiųjų pasitarimai kovo 15 d.

JAV, Anglijos ir Prancūzijos diplomatiniai atstovai įteikė Sovietų užsienių reikalų ministerijai vienodo turinio notas keturių didžiųjų konferencijos reikalu.

Šiose notose Sovietų vyriausybei siūloma kovo 15 dieną Paryžiuje sušaukti keturių didžiųjų paruošiamuosius pasitarimus, kur turėtų būti išdirbta darbotvarkė keturių didžiųjų valstybių užsienių reikalų ministerių konferencijai ir taip pat nustatyta tos konferencijos diena.

Savo notose demokratinės valstybės siūlo Sov. Sąjungai sutikti apsvarstyti be aktualių problemų ir tas priežastis, kurios sudarė tarptautinę krizę. Ten pat kategoriškai atmetami Sovietų kaltinimai, kad Vakarų Vokietijos ginklavimas jau prasidėjęs.

Tai netiesa, — pareiškia sąjungininkai, — bet už tat Rytų Europos Sov. Sąjungos įtakoje esančios valstybės jau senai savo ginklavimosi srityje peržengė jiems tarptautiniuos susitarimuos leistas normas.

Pranešimu ši Maskvos Sov. Sąjunga sutiko pradėti kovo 15 dieną minimus pasiatrimus Paryžiuje.

Tito padės kiekvienai agresoriaus aukai

Pirmą kartą Jugoslavijos diktatorius pareiškė, kad Jugoslavija psiruošusi kovoti ne tik tuo atveju, kai agresorius užpuls Jugoslaviją, bet ir tada, kai aplamai agresija pasireikš Europoje. Ši jo kalba pasakyta gvardijos divizijos partinėje konferencijoje buvo viena griežčiausių Maskvos atžvilgiu.

Tito žodžiais negalima atskirti tokius puolimus, nes jau nebegalima būtų sulaikyti visuotino karo, jeigu agresorius užpultų vieną kurią Eurupos valstybę.

Tito atkreipė dėmesį, kad Jugoslavija toliau ginkluojasi ir esą negalima nesiskaityti su šešiolikos milijonų valstybės jėga. Jis taip pat pažymėjo, kad kaimyninių valstybių provokacijos vis nesiliaujančios ir kad kominformas ten sutelkęs žymias karo pajėgas. Tito išreiškė pasitenkinimą tuo dėmesiu, kuris jaučiamas iš Vakarų demokratijų pusės Jugoslavijai. Jis taip pat pasakė, kad jokių esminių pakeitimų Jugoslavijos užsienių politikoje neįvyko.

Pavyzdžiui, Korėjos atžvilgiu Jugoslavija laikosi neitraliteto ir jos atstovai Jungtinėse Tautose balsavo prieš daugelį Vakarų valstybių pasiūlytus sprendimus.

Tito taip pat pažymėjo, kad jis nikeo prieš neturi, jei eiliniai partijos nariai laisvai diskutuos pagrindinius politikos klausimus. Jie nebus laikomi kominformo šalininkais.

MALIKAS PASITRAUKIA

Sovietų Sąjungos delegatas Saugumo Taryboje Malikas netrukus turįs apleisti savo vietą. Šis pasitraukimas aiškinamas jo pablogėjusia sveikata.

Italijos komunistai toliau skaldosi

Pranešimu iš Romos Italijos komunistų partijos skilimas vis plečiasi. Dabar jau prasidėjo masinis bėgimas iš partijos. Paskutinėmis dienomis keli šimtai partijos narių grąžino partines knygutes.

Apullijos provincijoj 220 partijos narių viešai pasisakė prieš dabartinę partijos politiką ir atsisakė toliau dalyvauti jos veikloje. Taip pat išsijungia iš komunistų partijos ir vietinės komunistų lig šiol kontroliuojamos organizacijos, kaip Darbo Konfederacija ir Tautinė Partizanų Sąjunga.

Tos pačios partizanų organizacijos Emilijos provincijoje 33 nariai protesutodami prieš komunistų partijos puolimus "tautinių didvyrių" Magniani ir Cucchi iš jos pasitraukė.

Tuo būdų Italijos komunistų partija lig šiol pirmavusi Europoje savo paklusnumu Maskvai nustoja savo reikšmės.

Iš Maskvos grįžęs Pietro Secchia, kuris turėjo pasitarimus su ten esančiu Togliatti, pradėjo griežtą partijos valymą.

CHAPLINO SKELBIMAS

Ch. Chaplinas paskelbė dienraščiuose skelbimą, kuriame ieško savo naujai filmai partnerės. Ji turėsianti vaidinti filmoje "Limelight" svarbiausį vaidmnį. Ji turi būti 20-24 metų ir pageidaujama, kad nusimanytų vaidyboje ir baleto mene. Bet tai nebūtina. Kreiptis į Hollywoodą, Ch. Chaplino studiją.

—Senato komisija nepritaria JAV aviacijos vadovybei, kuri priima daugiau naujokų negu tikrumoje yra reikalinga. Tuo esą daroma žala kitoms kariuomenės formacijomis, daugelis jaunų vyrų galėtų būti gerais karininkais.

ANGLIJOS VYRIAUSYBĖ SUSIRŪPINUSI DĖL PAVOJAUS JUGOSLAVIJAI

Ginklavimosi reikalus svarstant parlamente naujas darbo ministeris A. Bevan atkreipė dėmesį į tai, kad Jugoslavijos kaimynai telkia karines jėgas prie jos sienos. Bevanas perskaitė deklaraciją, kuri, reikia spėti, išdirbta ministerių pasėdyje.

—Anglijos vyriausybė, — sakoma šioje deklaracijoje, — giliai susirūpinusi pavojumi, kuris kyla dėl Jugoslavijos kaimynų, Maskvos satelitų, nuolatinio telkmio jėgų prie jos sienų. Maskvos ir jos žinioje esančių valstybių propagandos įstaigų griežti Jugoslavijos puolimai šį nerimą didina. Jugoslavijai, kuri Hitlerio agresijos sunakinimo kare suvaidino karžygišką vaidmenį, gresiantis pavojus Anglijos vyriausybei kelia susirūpinimą. Ir ji nuolatiniame kontakte su kitais sąjungininkais uoliai seka susidariusią pavojingą būklę.

Ši deklaracija, nors ginklavimosi klausimai buvo suskaldę parlamento narių nuomones, praėjo be prieštaravimų.

PASLAPTINGI SVIEDINIAI

Tik paskutiniu metu viešai paskelbta, kad praeitų metų gruodžio mėnesyje prie Korėjos krantų netoli Inchono ties Amerikos karo laivu nukrito du paslaptingi sviediniai. Ore jie lėkė dideliu greičiu apsupti baltų dūmų debesimis ir sprogę vandens paviršiuje išmetė 100 pėdų vandens stulpą.

Manoma, kad tai buvo lekiančių bombų V-1 tipo sviediniai.

Vasario 24 d. Brooklyne bus geras nutikimas: Brooklyno vaidintojai suvaidnis Amerika Pirtyje. Tai bus 50 metų sukaktuvės nuo dienos, kai ta komedija pirmą kartą buvo Palangoje suvaidinta.

Ji buvo parašyta klojimo scenai, darbo, vargo pelėms. Per 50 metų ta komedija apkeliavo pasaulį, kur tik buvo lietuvių.

Graži atitikmena: vadovaujami artisto Vitalio Žukausko, scenos mėgėjai, po sunkių dienos darbų ruošiasi vaidinimui, savo grašiu ir darbu parengia viską patys.

Tai tikrai tikslus ir gražus 50 metų sukaktuvių paminėjimas.

VAKARŲ NOTA DĖL SOVIETŲ SATELITŲ

Netrukus po Stalino kalbos apie komunistų taikos norus ir nusiginklavimą, trys didžiosios Vakarų valstybės, Amerika, Anglija ir Prancūzija įteikė Sov. Sąjungai notą dėl jos satelitinių valstybių, Vengrijos, Rumunijos, Bulgarijos, Lenkijos ir Albanijos ginklavimo.

Vakarai sutinka svarstyti ir Vokietijos ginklavimo klausimą, kaip to seniau reikalavo Sov. Sąjunga. Bet reikalauja, kad tuoj pat būtų apsvarstytas ir minėtų sovietų priklausomybėj esančių valstybių ginklavimasis. Pagal taikos sutartis, Rumunijos, Vengrijos ir Bulgarijos karinės jėgos buvo aprėžtos. Dabar jos, Sov. Sąjungai reikalaujant, sukūrė milžiniškas armijas (visų satelitų jėgos siekia apie 1.5 milijono vyrų), kurios sudaro taikai gresmę, o pirmiausia Jugoslavijai. Užpuolus Jugoslaviją, kaip tvirtina Tito ir Vakarų valstybių diplomatai, būtų visuotinis pasaulinis karas neišvengiamas.

IŠ VISO PASAULIO

—Santa Margarita kurorte susitiko Italijos min. pirmininkas De Gasperi ir Prancūzijos premjeras Plevenas ir tarėsi dėl bendro ginklavimosi plano.

—Tito šalininkai Vokietijoje sudarė atskirą organizaciją ir paskelbė kovosią prieš rusų imperializmą.

—Indijos ministeris pirmininkas Neru pareiškė, kad Jungtinių Tautų rezoliucija, paskelbusi komuinstinę Kiniją agresorium, priartino karą.

—Komunistinėje Vengrijoje padarytas išradimas: degtukai sutrumpinti vienu penktadaliu ir dabar jau nebereikia importuoti medienos...

—Vidužemio jūroje vyksta JAV ir Anglijos laivų bendri manevrai.

—Vak. Vokietijos kancleris Adenaueris pareiškė, kad jokių derybų su Rytų Vokietija nebus, kol 25,000 politiniai kaliniai iš komunistinių kalėjimų nebus paleisti.

—Formozoje iš sostinės Taipei evakuojamos įstaigos, ligoninės ir mokyklos, nes manoma, kad gali netrukus prasidėti komunistų oro atakos.

—Krašto apsaugos sekretorius Marshallis įtikino daugumą Kongreso narių, kad reikia imti į kariuomenę ir 18-mečius.

—Kinų komunistai 35 Jungtinių Tautų kareivius pirma išmokė komunizmo, o paskui paleido iš nelaisvės. Jie tikėjo, kad šie toliau skleis komunizmą, bet, deja, apsiriko.

—Persijos sachas vedė 18 metų gražuolę Sarają. Jaunavedžius apdovanojo viso pasaulio valdovai. Stalinas nuotakai atsiuntė 150,000 dol. vertės kailinius, o prezidentas Trumanas jiems padovanojo brangią vazą.

Amerikos Lietuvių Savaitė

BALTIMORĖS LIETUVIŲ ŽINIOS

Nors Baltimorėje yra nemažai apsigyvenusių naujakurių, kurie, tikiu, neblogai gali valdyti iš Lietuvos atvežtas rašomasias plunksnas, tačiau jos čia nenaudojamos, rūdyja. Kodėl siepiamas, apie ji neduodama žinių laikraščius skaitančiai visuomenei.

Norėdamas paskatinti naujakurių jaunimą, būtent, kad jie neleistų rūdyti plunksnoms, kurias jie įgijo Lietuvos mokyklose, čia suminėsiu, nors ir pavėluotai, keletą įvykių.

Sausio 13 d. Lietuvių salėje buvo Lietuvių Radijo pusvalandžio vedėjų surengtas vakarėlis. Buvo graži programa. Buvo renkama lietuvaitė gražuolė. Ta garbė teko naujakurei (pavardės nenugirdau), kuri buvo gausiai apdovanota.

Sausio 27 d. įvyko gražus naujakurių parengimas pagerbimui savo globėjų. Svečių dalyvavo daugiau, kaip 500. Įspūdingas kalbas pasakė kun. dr. L. Mendelis, adv. N. Rastenis ir SLA prez. W. F. Laukaitis. Globėjams buvo įteikti atitinkami padėkos lakštai.

Vasario 4 d. įvyko lietuvių šv. Alfonso parap. svetainėje užgavėnių bankietas, kuriame svečių buvo apie 600.

Šie visi įvykiai nebuvo laikraščiuose paminėti.

Vasario 16 ir 18 buvo iškilmingai minima Lietuvos Nepriklausomybės šventė. Ar šis minėjimas mūsų spaudoje bus aprašytas, parodys netolima ateitis.

Šiomis dienomis, po sunkios operacijos, grįžo iš ligoninės žinomas veikėjas, Vienybės ir kitų laikraščių korespondentas, P. Jaras ir dabar sveiksta namie.

Vietinis

DIEPHOLZO GIMNAZIJOS ŠELPĖJAMS

Nuoširdžiai dėkojame Jums už nusistatymą organizuoti Diepholzo lietuviškai gimnazijai paramą. Tas mus stiprina ir dar daugiau teikia vilties, kad lietuviškoji gimnazija bus išlaikyta. Norėtume taip pat išlaikyti ir pradžios mokyklas, kurių, tiesą sakant, reikėtų steigti žymiai daugiau, nes tik mažesnioji dabar esamų Vokietijoje mokinių dalis lanko lietuviškąsias pradžios mokyklas.

Tuo tarpu didžiausią dėmesį kreipiame į gimnazijos išlaikymą. Vokiečių valdžia gimnazijai suteikė 2 mokytojų etatus, kada tuo tarpu reikia mažiausia 10 mokytojų. Tenka visiems dalintis tom dviem algom — ir pasilieka grašiai. Reikia algas bent kiek papildyti, kad nesugriauti mokytojų sveikatos.

Mokinių dauguma, išskyrus gyvenančius stovykloje, yra atsikėlę iš tolimesnių vietų ir gyvena bendrabutyje. Jiems teikiama visas išlaikymas. Visam tam reikia apie 900 dolerių mėnesiui.

Nežiūrint sunkių sąlygų, nei mokiniai, nei mokytojai pavargimo nerodo. Priešingai: iš užjūrio tautiečių gaunama parama stiprina mus ne tik medžiaginiai, bet ir morališkai.

Gimnaziją pavadinome Vasario 16 vardu, norėdami, kad visame pasaulyje vienintelė lietuviškoji gimnazija jungtų viso pasaulio ir visų pažiūrų lietuvius bendram tikslui — Vasario 16 Akto atstatymui.

Dar kartą priimkite mūsų ir mūsų jaunimo vardu nuoširdžią padėką.

Pr. Zundė,
P. L. B. Vokietijos Kr. Vald. pirmininkas.

***

AUKAS DIEPHOLZO GIMNAZIJAI prašome siųsti šiuo adresu: A. Novickis, 325 E. 8th St., Brooklyn 18, N. Y., arba: Rev. Vytautas Pikturna, 213 So. 4th St., Brooklyn 11, N. Y.

Iki šio laiko tam reikalui New Yorko Liet. Tremtinių Draugija paskyrė 100 dol. Brooklyne surengtame Klaipėdos krašto atvadavimo sukakties minėjime surinkta 54 dol. Be to, kun. Pikturnos vardu aukų prisiuntė šie asmenys: Remeza, 400 Withe Avenue, Brooklyne, — 5 dol. J. Matiukas, 109 Jarolemon St., Brooklyne — 5 dol. Kindurys, 33 Howard St., Dodgeville, N. Y. — 5 dol. Marija Ulinskaitė, 807 Hudson Ave., Rocrester, N. Y. — 5 dol. Zaunienė - Januškaitė, Osmolskis ir Januša — po 1 dol.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame ir laukiame daugiau aukų.

PRAŠOMA ATSILIEPTI

Jurgaitienė - Balsytė Ona, ir jos sesuo, gyveno Waukegan, Ill.

Kriščiukas Martynas, iš Neciūnų k., Biržų ap.

Lazauskas Adomas ir Jonas, iš Gumbroinių vienk., Semeliškių v., Trakų ap.

Mačius Pranas, iš Auksūdžio k., Mažeikių ap.

Marsas Julius, iš Skriaudučio k., Marijampolės ap.

Mažeika Povilas, buv. pašto valdininkas Kretingoje ir Raguvoje, žmona Ona ir duktė Paulina.

Paduka Mykolas iš Neciūnų k., Biržų ap.

Petrikas Juozas ir Uolesius, iš Gabšių k., Raseinių vl.

Rasvaitė - Vikertienė, Cecilija, iš Skiražemio km., Sartininkų vl., Tauragės ap., ir vyras Vikertas Aleksandras.

Rimkaitė (Rimkus), Amelija, iš Švekšnos, Tauragės ap.

Romeika iš Jonavos.

Sakalauskas Mykolas, iš Daukšiagirės km., Pakuonio v., Kauno ap.

Šilaka — Potapas Antanas ir Ipolitas, iš Žerkiškių km., Traupio par., Raguvos vl., Panevėžio ap.

Šrebalius Stanislovas, iš Rudaičių km., Gargdžių par., Kretingos ap.

Stonys Jonas, iš Noškūnų km., Vilniaus krašto.

Varnagiris Adolfas ir Sergijušas, iš Liudvinavo.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti į:

Consulate General of Lithuania, 41 West 82nd Street, New York 24, N. Y.

Ieškomi

IŠ ALIASKOS PADANGĖS

Rašo **DR. J. PAJAUJIS**

(Tęsinys)

Oro laivybą aptarnauja apie 200 aerodromų, tai išeina vienas aerodromas 450 gyventojų. Didieji aerodromai, kaip Merril Field prie Anchorage arba Weak Field prie Fairbanks turi didesnį skaičių civilinių operacijų, negu La Guardia Field New Yorke. Didesnė dalis prekių maisto krautuvėms Fairbankse pristatoma lėktuvais. Čia gali pirkti tokių pat šviežių daržovių ar vaisių, kaip New Yorke. Kainos, žinoma,—atitinkamos. Ateity, aviacijos transportui besiplečiant, Aliaska įgys didelės reikšmės tarpkontinentiniame susisiekime: per ją eina Great Circle Route į Japoniją, Hong Kongą, Kalkutą, Bombejų ir transpoliarinis oro kelias į Šiaurės Aziją ir Šiaurės Europą.

5. Kur Tolimieji Vakarai Tolimieji Rytai susiduria

— Kalbant apie Aliaskos priartėjimą prie Europos tolimesnėje ateity, o kaip gi dabarty: ar nesijaučiate ir taip esą per arti Sibiro? Ar nejaudina aliaskiečių vis didėjanti įtampa?

— Aliaskiečiai — minkštų marškinių ir kieto būdo žmonės. Pavojus iš Sovietų Rusijos pusės čia vertinamas visai realiai. Aną savaitę, užsikalbėjus man su vienu kolega apie tai, jis mano "suraminimui" parodė man XII. 15 "Look" numerį, kuriame yra straipsnis apie Sovietų karo jėgas Sibire. Ten išvedžiojama, kad Sovietai turi Sibire mažiausiai 44 divizijas, jų tarpe daug šarvuotų ir parašiutinių, ir apie 4.500 lėktuvų. Vien Ochotsko pusiasaly, čia pat skersai Beringo sąsiaurį, esama 5 divizijų, kurių dvi esančios parašiutinės. Karo atveju bandymas oro invazijos į Aliaską yra visai reali galimybė. Oro — ne sausumos. Nors, pasižiūrėjus į žemėlapį, atrodo, kad Aliaska čia pat prie Sibiro, o Aleutų salos — tarytum primėtytų akmenų lieptas, per kurį šokdamas nuo akmens ant akmens gali lengvai pasiekti žemyną, — bet žemėlapis neparodo gamtos sąlygų. Atstumas sausuma tarp vieno ir kito kontinento tirščiau gyvenamų vietų yra apie 600-800 mylių per tyrlaukius, kuriuose nėra netik kelių, bet ir takų, kur vasarą tyso pažliugusi tundra, o žiemą sukausto 30-50 laipsnių šaltis. Ne, tokio Suvorovo nėra, kurs galėtų Azijos kariuomenę atvesti į Ameriką per Aliaską. Kitas dalykas — oras. Su orinės invazijos galimybėmis tenka skaitytis. Nors, atsižvelgiant į oro jėgų paruošą ir tiekimo sumanumus eventualiam desantui, toks bandymas greičiausiai būtų tolygus savižudybei, betgi — Stalinui žmonių negaila, jis gali duoti įsakymą net ir tokiam desperatiškam žygiui.

Todėl Aliaskos oro gynyba yra pagrindinių Amerikos strateginių uždavinių. Praeitą pavasarį generolas Eisenhoweris nurodė Kongresui, jog tos gynybos paruoša yra nepakankama. Nuo to laiko čia gerokai padirbėta. Lapkričio mėnesį Aliaskos gynybos padėtį inspektavo Air Force viršūnės — sekretorius Thomas K. Finleiter, jo pavaduotojas Earl Johnson ir gener. maj. Frank Armstrong. Pereitą rudenį čia keletą kartų turėjome oro pavojaus pratybas. Nes juk aišku, kad karo atveju — invazija ar ne invazija, — bet Aliaskos aerodromų bombardavimas būtų pirmoji Sovietų pastanga Rytuose. Tad ir amerikiečių paruoša turi tikslo ginti ne žemės plotus, o aerodromus.

Praeito karo metu Japonai buvo paėmę Atų salą Aleutų salyne ir gręsė įsibrauti į Aliaską. Tada amerikiečiai, išstūmę japonus, buvo įsteigę visą eilę karinių bazių Aliaskos vakariniame pakrašty ir Aleutuose. Iš ten ėjo slinkimas artyn Japonijos. Dabartinėje padėtyje tikslai yra kiti, todėl ir strategija yra pakeista, peržiūrėjus ją aviatoriaus akimis. Išsikišusios bazės beveik visai likviduotos, paliekant tik stebėjimo punktus, o visa gynyba koncentruota teritorijos "širdy" — vidurinėje ir pietvidurinėje Aliaskoje, kur yra didieji karo aerodromai, rate tarp Anchorage ir Fairbanks.

Universiteto auditorijų dalis yra Ladd Field ir Eielson aerodromuose, kur mokslą eina kariai — studentai, tad kai kuriems profesoriams tenka į ten važinėti vakarais, tenka ir prisižiūrėti ir pasikalbėti. Mes visi čia žinome, anot Aliaskos aviacijos viršininko generolo Kepner, "sėdime prie dinamito bačkos". Bet — ir Stalinas prie tos pat dinamito bačkos pypkę rūko. Iš Eielson aerodromo, kurs turi ilgiausius pasaulyje bėgius (14,600 pėdų), pritaikytus B-36s, transpoliariniu skridimu tėra 4,100 mylių ligi Maskvos. Amerikos kariai stovisose priešakinėse kontinento pozicijose su niuru ryžtumu.

(Bus daugiau)

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ NEWARKE

Newarke vasario 11 d. N. J. Liet. Tarybos iniciatyva buvo surengta Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 33 metų sukakties minėjimo šventė. Šv. Trejybės bažnyčioje buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos, o po pamaldų šv. Jurgio Draugijos salėje įvyko pats minėjimas. Minėjimą atidarė N. J. Liet. Tarybos sekret. A. S. Trečiokas. Toliau vedė N. J. Liet. Tarybos pirm. J. Stukas. Paskaitą apie Lietuvos padėtį skaitė svečias iš New Yorko dr. Jasaitis, Liet. Raud. Kryž. pirm. Paskui kalbėjo adv. K. F. Paulius. Jis, kaip ir visuomet, pasakė jautrią, patriotinę kalbą. Pagaliaus kalbėjo prel. I. Kelmelis.

Meninę programą atliko operos solistė F. Vasiliauskienė ir vietos parap. choras, vedamas muz. M. Bernoto. Deklamavo V. Jokūbaitis. Aukų surinkta arti $300. Minėjime dalyvavo apie 500 žmonių.

Walter J. Dilis

***

PATERSONE NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ — VASARIO 25 DIENĄ

Patersono lietuviškų organizacijų, Lietuvos Nepriklausomybės 33 metų sukakčiai paminėti Komitetas kviečia visus Patersono ir apylinkių lietuvius atsilankyti į minėjimą, kuris įvyks š. m. vasario 25 d. 3 val. p. p. Washington salėje, 74 Godwin St., Paterson, N. J.

Programoje dalyvauja amerikiečiai kalbėtojai: Kongresmenas Gordon Camfield, Paterson miesto mėras de Vita, Paterson Evening News redaktorius ir kitų tautybių atstovai. Lietuvių kalbėtojai — Vienybės redaktorius J. Tysliava, kun. Pikturna, dr. Valaitis.

Toliau programoje Jokūbo Stuko Lietuviško Radijo "Rūta" ansamblio tautinių šokių grupė, vadovaujama A. Cvirkaitės, moterų kvartetas L. Stuko vadovaujamas, Patersono lietuvių parapijos choras; duetas ir deklamacijos.

Įėjimas laisvas. Veiks bufetas su skaniais gėrimais.

Lietuviai, laikykime visi savo pareiga šiame minėjime dalyvauti.

Pamaldos už Lietuvą 10:30 ryto šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje.

Mirė A. Navikevičius M. Aukštaitės vyras

Neseniai Montreale mirė Antanas Navikevičius, žinomos rašytojos Marijos Aukštaitės vyras, atvykęs į Kanadą po pirmojo pasaulinio karo.. Velionis buvo Lietuvos kariuomenės savanoris-kūrėjas. Gyvendamas Montreale, velionis buvo uolus vietos draugijų narys. Liko žmona ir du sūnūs, vienas jų kunigas.

NAUJAI ATVYKUSIEJI

Bardauskas Aleksas, Jacksonville, Ohio.

Bendoraitienė Elena, Rochester, N. Y.

Dulskis Birutė, Danutė, Romas, Thompson, Conn.

Frankas Vanda, Vida, Chicago, Ill.

Gražutis Jonas, Chicago, Ill.

Heierytė Freda, Chicago, Ill.

Kairaitis Albertas, Agota, Henrikas, San Francisco, Cal.

Kaselis Mykolas, Elizabetr, N. J.

Kavaliauskas Juozas, Detroit, Mich.

Kelecius Petras, Dayton, O.

Kviecinskienė Magdalena, Racine, Wisc.

Laurinavičienė Ona, New York, N. Y.

Lenktaitis Jonas, Rita, Silvija, Waterbury, Conn.

Liorentas Petras, Agota, Springfield, Ill.

Mockus Zeponas, Elena, Astoria, L. I.

Nejus Jonas, Emma, Herhard, Edwin, Baltimore, Md.

Piscikas Alfonsas, Watertown, Conn.

Raciunas Kasper, Benina, Brockton, Mass.

Rozenas Ansgaras, Romulda, Audronė, Binghamton, N. Y.

Sestokas Kazys, Elena, Viktoras, Newark, N, J.

Uginiecius Izidorius, Marija, Augustas, Petras, Marija, Detroit, Mich.

Vaitkūnas Mikolas, Chicago, Ill.

Valinevičius Vladas, Regimantas, Rita, Vida, Audrone, Chicago, Ill.

Zuplienė Marijona, Pudencija, Cleveland, Ohio.

Kazlauskas, Vladas, Adelaida, Chicago, Ill.

BALF Centras

Lindeniečių žiniai

Kovo 4 d., 3 val. po pietų, Lindene lietuvių svetainėje (Lithuanian Liberty Park) 340 Mitcrell Ave. šaukiamas Am. Liet. Tarybos Lindeno skyriaus steigiamasis susirinkimas. Visos lietuviškos visų srovių ir pažiūrų partijos, organizacijos ir visi geros valios žmonės kviečiami kuogausiausiai atsilankyti ir įstoti skyriaus nariais.

Organizatoriai

A. PAKENAS AND SONS
SIUVYKLA IR VALYKLA

A. Pakenas

Mes siuvame, taisome ir valome drabužius pačiomis moderniausiomis mašinomis ir priemonėmis.

Mūsų gamybos ir medžiagos kokybė, palyginti, yra geresnė, negu kitur.

Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai

UŽSAKYMUS PRIIMAME IR IŠ KITUR

Krautuvė 138 E. MAIN ST. — Dirbtuvė 110 BROOKSIDE AVE

AMSTERDAM, N. Y.

Tel. 1321 — Tel. 5083

SHEPHERD DISTRIBUTING CO.
Distributors for
DOMESTIC and IMPORTED BEERS
Wholesale and Retail
JOSEPH V. PLAKIS
2315 N. 28th St., Philadelphia, Pa.
Tel.: SAgamore 2-2013

"Pioneers in Radio and Electronics Since 1920"
FADA
Television

12½ In . . . 91 Sq. In. GLARE - FREE grey - face filter glass screen. Better viewing, filt-back angle front panel. Built-in "FADE-SCOPE" Antenna... beautiful mahogany veneer DeLuxe custom-built cabinet console . . . featuring AC Automatic Gain Control circuit. Sensational performer in all areas.

$239.95
VERNON RADIO and TELEVISION
PARDUODAMA IR TAISOMA
JUOZAS BUČINSKAS, Sav.
64 Vernon Street, Worcester, Mass.
Tel. 6-1759.

BOSTON BAKING CO.
J. Tamošauskas
B. Andriušaitis
Lietuviška duona ir pyragaičiai
Pristatoma į namus ir krautuves
8 Ames St., Lowell, Mass.
Tel. 2-6797

CASINO GARDEN RESTORANAS
William ir Mary Lang, *Sav.*
AMERIKONIŠKI IR LIETUVIŠKI VALGIAI
SALĖ PRAMOGOMS IR PARKAS VASARAI
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais, grojant pirmos rūšies orkestrui.
128 NORTH ELM ST., WATERBURY, CONN.
Tel.: 4-9920

Didžiąją Knygą
ŠLIUPTARNIAI
DAR GALIMA GAUTI
UŽ 3 DOLERIUS
Numažinta kaina ŠLIUPTARNIŲ knygą daugiausia perka naujakuriai. Matyti, kad jiems 5 doleriai yra babai dideli pinigai. Todėl paliekame numažintą kainą iki gegužės 1 d.
Kurie skaitėte laikraščiuose apie įvykusias Clevelande muštynes prie lietuvių bažnyčios dėl lietuvių kalbos, tai, skaitydami ŠLIUPTARNIŲ knygą, matysite, kas darėsi gale 19 ir pradžioje 20 amžiaus, kada lietuviai kunigai tik lenkiškai tekalbėjo ir Varšuvą laikė antrąja Roma, taip labai brangi ir miela jiems buvo lenkų kalba.
ŠLIUPTARNIŲ knyga labai gražiai atspausdinta. 652 dideli puslapiai, kieti drobės viršeliai, dr. Šliupo, kun. Dembskio ir "dėdės" Šerno atvaizdai, o kaina dabar tik 3 doleriai! Atsiuntimo kaštus apmokame.
Reikalaukite šiuo adresu:
Dr. Al. Margeris,
3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

Lietuvių Naujienos
Mėnesinis žurnalas
Leidžia ir redaguoja J. Gustis. Prenumerata metams 1 dol.
332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

DIAMOND CAFE
V. B. Santeckas ir V. Bukauskas, sav.
Alus, degtinė, vynas
305 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.
SO 8-9094

BEE HIVE RESTAURANT
Wm. A. Aliukonis, Sav.
Alus, pirmos rūšies maistas
Kviečiami svečiai, atvykę iš kitų valstybių.
56 High St., Nashua, N. H.

Senasis Brooklynas Kalba

Senų laikų reportažai iš lietuvių būklės Brooklyne

Visai atskirai reikėtų kalbėti apie Amerikos lietuvių pagarsėjusius piknikus. Tas žmogus, kurs šiandien mato lietuvių piknikus, negalės suprasti, kaip atrodė tuo pačiu vardu vadinamas pasilinksminimas anais laikais, sakysim, prieš kokią 40 metų. Dabar piknikai išsigimė, pakeitė ir savo išviršinį vaizdą ir savo esmėje yra jau kitokios nuotaikos.

Ir šiandieninius piknikus labiausia mėgsta jau pagyvenę žmonės. O jie tuos piknikus dabar mėgsta todėl, kad nori atsiminti anuos, anot jų, "gerus laikus," kai jie patys buvo jauni, kai į tuos piknikus sueidavo tokie pat jaunuoliai, kaip ir jie. Čia tai būta linksmybės!

Šiandieną piknikai ruošiami kokiame nors dulkiname darže, kur nėra jokios kitos nuotaikos, kaip tik karčiamos raugas. O tada mūsų žmonės mėgdavo išvažiuoti į tyrą gamtą, į kokį nors miškelį, susirasdavo jaukų dirvonėlį ir pajusdavo lygiai smagiai, kaip ten anapus Atlanto-Lietuvos laukuos. Daugumoje kaimo žmonės, jie be gamtos nesuprato, kaip galima gražiau pasilinksminti ir pailsėti. Armonika, smuikas, kartais fleita — tai visa muzika. Ir toji muzika užplėšia pačią smagiausią pasiutpolkę. Vienmarškiniai, įkaitę vyrai, kad suka, tai suka savo merginas. O paskui tie patys kaimiški žaidimai ir dainos sutartinės, visų dainos, net nebelieka kam tų dainų klausytis. Ir visi savi, kaimyna ir draugai. Tad kokios gi reikia geresnės linksmybės?

Dainuodami nuvažiuoja į tokį pikniką, dainuodami ir grįžta. Ir paskui visai savaitei kalbų ir įspūdžių, kaip smagu buvo praeitame piknike. Štai kodėl ir šiandien jau pagyvenę žmonės vis dar mėgsta ateiti į dulkiną, apšepusį daržą, kur nėra nei pievelės, kur galėtum laisvai išsitiesti, nei jaukios aplinkos. Jie vis tikisi, kad ir šį kartą bus taip smagu, kaip būdavo anuos senuosiuos piknikuos...

O be to viso, piknikai dabar pasidarė savotiškas biznis. Juos rengia ir pavieniai žmonės ir organizacijos vienu tikslu — pasipelnyti. O tada vyrai susitardavo, surinkdavo kompaniją ir važiuodavo po ilgos savaitės darbų pailsėti. O jei būdavo kokių išlaidų, tai visi lygiomis sudėdavo kiek reikia ir visi buvo patenkinti. Tik pasikalbėkit su kokia teta ar dėde, kurie tuos laikus dar atsimena, jie jums su malonumu papasakos apie tų laikų linksmuosius piknikus.

Nagi ir koncertų anais laikais čia būdavo. Tik jie vėl kitaip, negu šiandien atrodydavo. Tuos koncertus dažniausia ruošdavo arba jau veikusieji chorai, arba "benai" — orkestrai, ar kaip tada juos vadindavo — kapelijos. Tiesą pasakius, tie "benai" šiandien jau retai kur pasireiškia, bent apie juos viešame gyvenime nieko negirdime. O senais laikais tų "benų" būta labai daug. Tai daugiausia "triūbočiai" — pučiamųjų instrumentų orkestrai, kurie linksmindavo saviškius per visokias iškilmes.

Tik gal chorai kaip buvo, taip ir pasiliko lietuvių tarpe mėgiami ir visados pageidaujami, kaip bet kokio parengimo programos sudėtinė dalis. Čia jau kalta didelė lietuvių meilė savajai dainai. Ir chorų dalyviai nei anais laikais nei dabar nesigaili laiko repeticijoms, nors dainininkai dažnai esti po nelengvo darbo pavargę. O įvairių koncertų klausytojai visų mieliausia klausosi choro dainų. Visais laikais choro repertuarą sudarydavo beveik išimtinai liaudies lietuvių kompozitorių harmonizuotos dainos.

Nereikia užmiršti, kad solistai dainininkai ir muzikai — instrumentalistai atsirado čia tik paskutiniu metu. Ilgai jų čia nebuvo ir visą programą koncertuose atlikdavo vieni chorai. Visų mylimas ir gerbiamas Mikas Petrauskas čia, galima sakyti, buvo pirmasis solistas. Ir jis priveisė kitų dainininkų.

Jau buvo minėta, kad kai kurių draugysčių nariai viešuose parengimuose mėgo rodytis uniformose. Taigi jie ne tik per kokius didesnius seimus, bažnyčių šventinimo iškilmėse ar kitokiuos paraduos, taip pat ir per didesnius koncertus ir stambesnius subuvimus vis ateidavo su uniformomis.

Vaidinimai buvo vieni mėgiamiausių parengimų Amerikos lietuviui. Pradėję klasikine "Amerika Pirtyje," Žemaitės komedijomis, jie vėliau priėjo prie sudėtingesnių pastatymų, kaip operetės net su orkestru. Ano laiko spausdinti šaltiniai dideliu užsidegimu pažymi: "Reikia tik stebėtis, kaip talentingai paprasti žmonės - darbininkai atlieka savo roles." Tikrai čia būta labai talentingų vaidintojų. Bet jiems truko vadovybės ir gilesnio pasiruošimo scenos darbui. Tad jie taip ir dingo, nesukūrę nieko žymesnio. Tik gal vienas kitas šiandien atsimena kokį gabesnį vaidintoją. Lygiai, kaip ir visose gyvenimo srityse, mūsų gabūs žmonės, neturėdami gerų sąlygų, neišsimokslino, dirbo paprasto juodadarbio darbininko darbą ir taip pražudė savo gabumus, kuriuos jiems buvo gamta padovanojus.

Teatraliniai vaidinimai čionykščiams lietuviams buvo kartu ir mokykla. Juk dauguma publikoje sėdinčiųjų aiškiai jautė, kad jiems truksta žinių, truksta išsilavinimo. Todėl jie godžiai gaudydavo kiekvieną naują žodį.

(Bus daugiau)

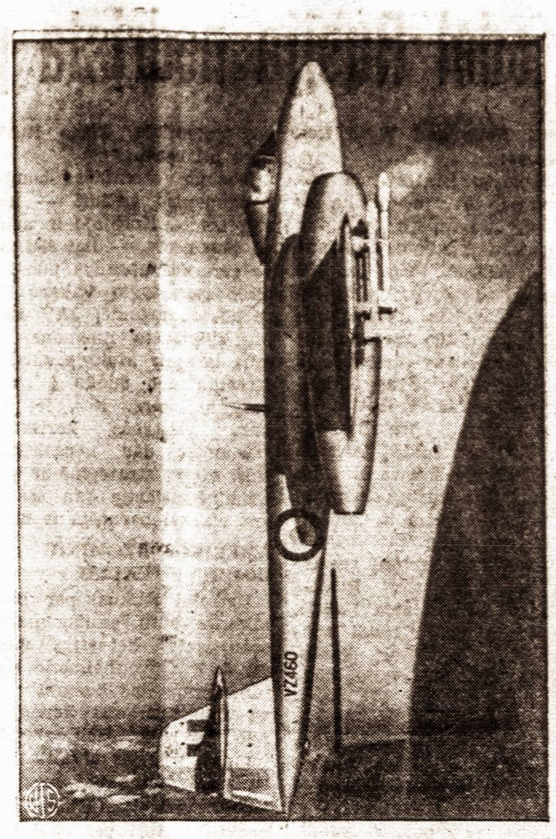

Tiesiai į dangų... Anglų dviejų raketinių motorų naikintojas Gloster Meteor manevrų metu skrenda tiesia linija į viršų. Tokiais lėktuvais bus aprūpintos Atlanto sąjungos šalys.

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO ČILĖJE

Lietuvis studentas geografų suvažiavime

1950 lapkričio 16-26 dienomis Santiage įvyko Tarpamerikinio geografijos ir istorijos instituto atstovų suvažiavimas (Instituto Panamericano de Geografia e Historia). Suvažiavimas buvo pradėtas par lamento rūmuose dalyvaujant Čiles prezidentui, o posėdžiai vyko geriausiam Santiago viešbuty Hotel Carrera.

Suvažiavime dalyvavo atstovai veik iš visų Pietų Amerikos valstybių, o taip pat iš Šiaurės Amerikos ir Kanados. Čilės valstybinis Universitetas savo atstovu istorijos sekcijai paskyrė lietuvį studentą istoriką Julių Kakarieką. Tas rodo, kad šitas jaunas ir gabus studentas lietuvis greitu laiku atkreipė Universiteto Vadovybės dėmesį, kad jį delegavo net tokiam svarbiam suvažiavimui (iš visų studentų istorikų jis tik vienas buvo išrinktas).

Studentui nemaža garbės, o taip pat ir Lietuvai. Gaila tik, kad garbė lieka garbe, o ekonomiškai vargšelis stovi prastai, nes čilėnai, kurie apsiėmė jį ir kitą studentą P. Stelingą globoti, teduoda tik kambarį ir valgį ir daugiau nieko. Iš vietinių lietuvių paramos nedaug gauna, nes ir kiti vos pragyvena.

Lietuviai dvasiškiai Čilėje

Prieš 4 metus pravažiavo pro B. Aires į Čile 3 lietuviai kunigai: Titas Narbutas, Jonas Žvirblis ir A. Kardauskas. Jie buvo labai nuoširdžiai priimti Avellanedos Aušros Vartų parapijos lietuvių ir to niekad nepamiršta. Kun. Narbutas, padirbęs 3 metus, išvyko į Š. Ameriką pas savo gimines. Bet lietuvių kunigų skaičius nesumažėjo. Atvyko dar kun. dr. Povilas Ragažinskas, kun. Leonas Zaremba, o vėliau dar kun. Kostas Veselauskas ir kun. Jonas Kardauskas. Visi darbuojasi Santiago mieste, išskyrus kun. Joną Kardauską, kuris gyvena Vinas del Mar. Dar vienas lietuvis kunigas salazietis Tėvas Pusčius darbuojasi Punta Arena mieste (Magallanes). Visi darbuojasi tarp čilėnų, nes lietuvių kaip ir nėra.

Dar 80,000 DP atvyks į JAV

Amerikos DP komisijos Vokietijoje pirmininko Gibsono pranešimu lig birželio 30 dienos, vadinas, prieš Kongreso priimto įstatymo DP reikalu termino pabaigą, į JAV atvyks dar 80,000 tremtinių.

Šiems žmonėms formalumai atvykti į JAV būsią sušvelninti Lig šiol veikusios darbo garantijos būsiančios pakeistos JAV gyvenančių asmenų pasižadėjimais globoti naujai atvykstančius.

TREMTINIŲ VARGAI VOKIETIJOJ

Paskutiniu metu labai pasunkėjo IRO globojamų tremtinių gyvenimo sąlygos, nes visi jie ypatingai amerikiečių zonoje, yra negailestingai mėtomi iš vienos stovyklos į kitą. Reikia, žinoma, pilnai sutikti su faktu, kad kariuomenei reikalingos kareivinės, kuriose iki šiol gyveno tremtinai, tačiau ir čia visur į akis metasi IRO planų šiuo reikalu menkumas, o gal ir visiškas jų neturėjimas. Nenuostabu tad, kad mėnesį vienoje stovykloje pabuvoję tremtiniai yra keliami vėl į kareivines, iš kurių taip pat netrukus reikės dar kur nors kitur keltis. Būdinga ir tai, kad IRO DP stovyklas dažniausia koncentruoja arčiau zonos.

Tačiau vokiečių ūkyje gyvenančių mūsų tautiečių ir kitų tautybių tremtinių, kurie - vadinami "Heimatlose Auslander," būklė yra žymiai blogesnė. Pirmiausia krinta į akis tendencija slopinti tautinės grupės, kas daroma daugelyje vietų neleidžiant steigtis ir veikti tautybių komitetams, kurie, kad ir kaip patariamasis organas, galėtų abiems pūsėms atnešti tik pozityvios reikšmės. Atsakingi pareigūnai yra pareiškę, jog komitetai neleidžiami dėl to, kad jie "politikuoja." Pagrečiui daug kur nėra pripažįstami ir praktiškai neleidžiama veikti nei tautybių Raudoniesiems Kryžiams, nei kitoms socialinės šalpos organizacijoms. Vadinasi, dabartiniai vokiečių valdžios ir karinės valdžios organai sutartinai stengiasi daugelyje vietų iš tremtinių atimti ne tiktai priešbolševikinės veiklos, bet ir socialinės pagalbos galimybes. Visa stovyklos valdžia besąlygiškai pavedama vokiečiams. Apie kokią nors stovyklų savivaldą ar patariamuosius tautybių organus, kaip kad yra IRO stovyklose, čia dažniausiai nėra ir kalbos.

Nemažiau svarbi tremtiniams butų problema. Yra tiesa, kad vokiečių įstaigos, tu rėdamos labai daug vokiečių pabėgėlių, sunkiai sprendžia butų problemą, tačiau faktas, jog benamiai užsieniečiai beveik niekur nepriimami į vokiečių gyvenamuosius namus ir kad jie sukišami vis į blogesnius barakus ar net požeminius bunkerius, nėra džiugus. Netgi pats vokiečių valdžios dabartinis idealas—apgyvendinti benamius užsieniečius naujuose barakuose — nevisada ir laikinai išsprendžia šią problemą. Iš tremtinių tuo atimama bet kokia viltis kad ir ateityje susilaukti žmoniškesnių butų, kokius turi vokiečiai, tuo labiau, kad naujuose barakuose tremtiniai be atodairos ankštai sukišami. Ypatingai baisus vaizdas naujųjų "benamių užsieniečių" stovyklų prancūzų ir amerikiečių zonoje Wurtemberge, kur jie daugelyje stovyklų apgyvendinami po kelias šeimas (po keliolika asmenų) viename kiaurame ir šaltame kambaryje, už kurį dar tenka daug mokėti. Kai kurių stovyklų vaizdas tiesiog kacetinis ir nebe pagrindo juose gyvenantieji tremtiniai skundžiasi. Gi susirasti butus tremtiniai asmeniškai negali, nes jie yra pastatyti už vokiečių įstatymų praktikos: — užsienietis negali gyventi žmoniškame kambaryje. Butų įstaigos atsisako jų žinioje esančius butus leisti išnuomoti net ir tuo atveju, jeigu tremtiniai susiranda toje vietoje darbą. Tuo pačiu laiku vokiečių namų savininkai turį iš butų įstaigų žinios išskyrus butus tremtiniams sutiktų išnomoti tik tada, jeigu iš anksto jiems būtų sumokėta 1000 — 3000 DM, ko tremtiniai nepajėgia.

Tos mažos socialinės pašalpos sumos, kurias gauna tremtiniai, jokiu būdu negali išspręsti jų maitinimo ir drabužių bei kitų gyvenimo reikmenų problemos. Gi susirasti darbo nėra lengva, nes benamių užsieniečių stovyklose dažniausiai steigiamos toli nuo miestų, nuo kelių ir, aplamai, nuo tokių punktų, kur būtų galima gauti darbo. Antra vertus, ir daugelio vokiečių darbėmių tarpe tebėra gyva senoji neapykanta užsieniečių darbininkų atžvilgiu.

Apie kultūriniam gyvenimui sąlygas ar lietuvybės išlaikymo galimybes nėra ką sakyti. Tiek vokiečių, tiek karinės valdžios politika šiuo reikalu labai aiškiai supuola: neleisti veikti tautinėms stovykloms, nelesti veikti tautinėms mokykloms.

LIETUVIAI PASAULYJE

Brazliijos prezidento valdžios pareigų perėmimo įvyko iškilmės. Lietuvą atstovavo Ypatingo pasiuntinio titulu dr. E. Meyeris.

***

Švietimo ministerijos radijafonas Rio de Janeiro vasario 16 d. skyrė Lietuvos nepriklausomybės sukaktuvėms paminėti specialią transliaciją.

***

Dailininkas Kulvietis Venecueloje su savo žmona atidarė viešbutį.

***

Kanados lietuvių tarpe, kaip praneša vietos spauda dažnai pasitaiko susirgimų plaučių, skrandžio ligomis ir kitokių negalavimų. Manoma, kad tai yra tremtyje iškentėto vargo pasekmės.

***

Kanadoje gyvenąs Jonas Nevardauskas yra parašęs romaną iš aštuonioliktojo amžiaus Lietuvos gyvenimo, vardu "Generolas Kosciuška."

***

Londone įvyko liet. namų atidarymas, kuriame dalyvavo minist. B. K. Balutis. Į šias iškilmes buvo atvykę visa eilė lietuvių iš Paryžiaus, jų tarpe pulkininkas Lanskoronskis, J. Matulionis ir kt.

***

Patekę į vokiečių ūkį tremtiniai pajuto iš naujo vokiečių neapykantą "ausiendeviams" (svetimšaliams). Nemaža atsitikimų, kad tremtiniai apgyvendinami požemių rusiuose, kur nėra jokių sąlygų gyventi.

***

S. Paulyje Lietuvos konsulo Al. Polišaičio ir žinomo spaudos fotografo, o dabar režisieriaus ir artisto Alf. Žibo pastangomis sukurtas Lietuvių Menininkų Klubas, kurs ruoš vaidinimus ir aplamai rūpinsis kultūrinę veiklą išplėsti.

***

Lietuvaitė Olga Bernatavičiūtė Brazilijoj ištekėjo už italų kilmės milijonieriaus. Gerai, kad ne tiek daug yra milijonierių, kitaip lietuvaičių pritruktų paprastiems vyrams...

***

Smuikininkas Izidorius Vosiliūnas pakviestas į Papayan universitetą, kur dėsto muzikos skyriuje.

***

Jonas Aukštuolis Sao Paulo, Brazilijoje, krepšinio pirmenybėse padarė individualius 174 taškus ir gavo vicečempiono titulą ir medalį.

Jono Urbanavičiaus iš Višakių Rūdos palikimas

Ieškomi giminės arba žinantieji apie Urbanavičius: tėvą Joną, motiną Evą (Paltanavičiūtę), brolį William (Vincą?), seserį Margaretą. Giminės iš motinos pusės: Paltanavičiai Petras, Jonas ir Anna. Atsiliepti prašome į: Consulate General of Lithuania, 41 West 82nd St., New York 24, N. Y.

***

Onos Kundrotaitės (Anna Condrat) palikimas

Giminės ar žinantieji apie Jankaičių km., Raseinių ap. gyventojus Kundrotus (Condrat): Karolį, Konstanciją, Katrę (Katie) Juzefą (Josephine), Georgie (Jurgis) ir Antaniną prašome atsiliepti į: Consulate General of Lithuania, 41 West 82nd St., New York 24, N. Y.

WHITE HALL HOTEL
PETER ČESNULIS, savininkas
2 barai, restoranas, salės parengimams
NEW TOWN, PA. Tel. 9981

PHILADELPHIA, PA.
MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

ADAMS' CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

Naujai atidarytas lietuviškas restoranas ir baras
TRAUN'S
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 So. 2-nd Street Tel.: DEW 513
PHILADELPHIA, PA.

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110
PHILADELPHIA, PA.
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su barų, pakelevingiems suteikiama užkandė — viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
730-2 E. Moyamensing Ave.
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

A. MIEŽIS
ALUS, DEGTINĖ, VYNAS
2207 N. 2nd STREET,
PHILADELPHIA, PA.
REgent 9-4156

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS ir BARAS
3759 N. 7th STREET,
PHILADELPHIA, PA.

WALTER'S CAFE
W. Medveckas, Sav.
Degtinė, alus ir vynas
1124 W. Pratt St.
Baltimore, Md.

BILL and AL's CAFE
A. Rinkus ir V. Vinickas
1520 Cumberland Street
Philadelphia, Pa.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
204 NORTH BROAD STREET
Philadelphia 2, Pa.
141 Race Street Subway Entrance
STATEMENT OF CONDITION
AS OF DECEMBER 31, 1950
ASSETS

Monthly Installment Loans	$6,929,276
Loans on Savings Accounts	85,465
Federal Home Loan Bank Stock	125,000
Cash on Hand and in Banks	$42,709
Office Building and Equipment	74,902
Parking Lot—1415 Race Street	$2,723
Deferred Charges and Other Assets	5,076
Total	$8,085,051

LIABILITIES

Savings Accounts	$6,996,889
Advances—Federal Home Loan Bank	500,000
Loans in Process	80,417
Other Liabilities	8,875
Specific Reserves	36,952
General Reserves $250,000	
Undivided Profits 201,938	451,938
Total	$8,085,051

CHARLES S. CHELEDEN, President
RAYMOND UZUMECKI, Secretary
HENRY KEMERLIS, Treasurer
REGULAR DIVIDENDS
Payable June 30 and December 31. Paid without interruption since 1901. Never less than 2½ percent per annum.

VINCO VIDGINIO
MAISTO KRAUTUVĖ
438 JEFFERSON ST.
Philadelphia, Pa.
TR 1-6627

Raymond Wasikonis
RESTORANAS IR BARAS
2826 Master Street
Philadelphia, Pa.

GEO S. REINS
BAR
1625 S. 2nd STREET,
Philadelphia, Pa.
Tel. FU 9-0692

DR. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIEMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryte iki 8 val. vak.

M. STRIKOLIS
MAISTO KRAUTUVĖ
253½ E. MAIN STREET
Amsterdam, N. Y.
Tel. 1596

TRAUN'S CAFE
N. E. cor. 16th Street and Spring Garden
Tel. LO 7-8662, LO 7-4967
Res. Cheltenham 2562
Philadelphia, Pa.

NEW BRITAIN, CONN.

Quality Market
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 Park Street

Hartford Ave. Restaurant
ANDRIUS ŠVIRINAS, Sav.
36 Hartford Avenue

A. PETRAUSKAS
Restoranas ir viešbutis
Įvairūs gėrimai, geras maistas, puikūs kambariai
92 CHURCH STREET,

Paul's Restaurant
Paul Višniauskas, Sav.
pirmos rūšies maistas
Įvairiausi gėrimai,
31 Spring Street

JOHN B. VARKEL
PACKAGE STORE
Degtinė, vynas ir alus
411 Stanley Street
Tel.: 9-8218

VIENYBĖ

An American Weekly in the Lithuanian language

Established in 1886 by J. J. Paukštis

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Editorial and Business Office:

412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. Phone EVergreen 4-0862

Subscription Rates: USA and possessions $4.00 per year, Canada $4.50, Elsewhere $5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Penktadienis 1951 m. vasario 23 d.

LAISVAS ŽODIS LIETUVAI

Šių metų Nepriklausomybės sukaktis mums atnešė džiuginančią naujieną. Vasario šešioliktąją Dieną pradėta transliuoti Voice of America lietuviškai.

Reikia tik atsiminti anuos laikus, kai Lietuvos pavergimo byla neatsižvelgiant į herojiškas lietuvių organizacijų pastangas nerasdavo atgarsio nei šio krašto atsakingose įstaigose, nei pas politikos vairuotojus. Kurti tyla viešpatavo aplink mus. Visas politikos pasaulis, neišskiriant ir šios šalies nieko nenorėjo kalbėti apie mūsų kankinamos tėvynės nelaimes. Todėl daugelis pradėjo beviltiškai nusiteikti. Atrodė, kad bus sutikta su ta neteisybe, kuri ištiko Lietuvą.

Bet pamažu laikai keitėsi. Ir pasaulis turėjo progos įsitikinti, kad Sovietų Rusija nėra sąjungininkas, kaip buvo manyta praėjusio karo metu, bet nuožmus laisvojo pasaulio priešas, kurio tikslas nesitenkinti Lietuvos ir kitų Baltijo valstybių pavergimu, bet siekti vis naujų užkariavimų ir naujų valstybių paglemžimo.

Nuo beviltiškumo mus gelbėjo JAV vyriausybės deklaracija, kad nepripažįstamas Lietuvos inkorporavimas į Sovietų Sąjungą. Bet šis pareiškimas dar neturėjo savyje pažado šią nelemtą ir mums skaudžią netiesą atitaisyti.

Šiandien mes jau turime visai kitą vaizdą. Šios šalies vyriausybė nusprendusi lietuvių ir kitomis kalbomis siųsti radijo bangomis laisvą žodį, jau padarė tikrą žingsnį pavergtų tautų laisvinimo kelyje.

Žinome kokioje priespaudoje dabar gyvena Lietuvos žmonės. Ir negalime tikėti, kad šį balsą lietuviai laisvai galės girdėti. Bet neabejotinai šis laisvas lietuviškas žodis bus nugirstas pavergtoje šalyje. Mums čia sunku įsivaizdinti, kokį didelį, gaivinantį įspūdį padarys tie pranešimai oro bangomis. Lietuvis varge ir kančiose gyvendamas pajus, kad jis nėra pamirštas, kad jo likimu laisvasis pasaulis tebesirūpina. Ir jau neabejotinai pavergtas lietuvis atgaivins viltį, kad jo išvadavimo valanda artėja. O tada ir sunkioji okupacija nebebus tokia juoda ir sunki.

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ ATSIŠAUKIMAS

Philadelphijoj Tautinis komitetas Europos laisvei atstatyti (National Committee for Free Europe) sušaukė konferenciją, kurioje dalyvavo dešimties pavergtų tautų atstovai. Rytinės ir Centralinės Europos tautos, kurios dabar yra rusų bolševikų pavergtos susijungė vieningai kovai su savo šalių priešu-bolševizmu.

Šis bendras tautinės nepriklausomybės pareiškimas turės didžiausios reikšmės kovoje su laisvų tautų pavergėju rusiškuoju imperializmu, kurs ir savo komunistines idėjas panaudoja savo galiai plėsti.

Šioje reikšmingoje konferencjioje dalyvavo ir lietuvių atstovai priešakyje su Lietuvos įgaliotu ministeriu P. Žadeikiu.

Konferencija praėjo pakilioje nuotaikoje. Konferencijos dalyviai padarydami minėtą pareiškimą nusistato vieningai veikti savo kraštų išlaisvinimo darbe. Nesgi aišku yra, kad negali būti išvaduota kuri nors viena tauta, jei kitos pasiliktų rusų bolševikų vergijoje. Arba visos dabar pavergtos tautos liktų savo nelaimingoje būklėje, arba jos visos turi būti išvaduotos. Dabar jau eina kalba apie viso pasaulio išvadavimą nuo komunistinio pavojaus.

Philadelphijos deklaracija apjungianti visų pavergtų tautų pastangas bendrai kovai su rusų imperializmu turės didelės reikšmės ateičiai. O mums lietuviams ši deklaracija ypatingai svarbi tuo, kad mes savo nenuilstamoje kovoje nebebūsime vieniši, greta mūsų stovi visos laisvę mylinčios tautos, tautos, kurios turi tuos pačius siekmius, kaip ir mes.

DĖL ITALŲ KOMUNISTŲ SKILIMO

Kada atsirado Tito, daugelis manė, kad čia tėra tik to vienabejojama, ar čia nėra šėtoniško žaidimo, kurio tikslas apgauti nodiktatoriaus užgaidą. Kie katsimename, pradžioje net buvo lengvatikį pasaulį. Girdi, Tito išviliojęs iš Vakarų pinigus ir gėrybes, kiek jam reikia, paskui atsigręš prieš ir nueis vėl su Stalinu. Vėliau, kai jau prasidėjo Kremliaus nuožmūs puolimai prieš Tito jau pradėta manyti,, kad čia jau ne juokai. Net atsirado paskutiniu metu pavojus, kad konfliktas su Tito gali būti pradžia naujo karo.

Bet šis vienintelis pavyzdis dar nelšryškino tų priežasčių, dėl kurių Tito nusprendė nutraukti santykius su Maskva.

Dabar, kai skilo italų komunistų partija visas "titoizmo" sąjudis įgavo jau ryškias spalvas. Pirmiausia, italų komunistai visu griežtumu pasisakė prieš Maskvos diktatūrą, prieš politinį visų tautų komunistinio elemento pajungimą Maskvos interesams. Maskvos viešpačiai visai neboja vietos darbininkų reikalų, nes verčia, kad būtų kiekvienu metu pateisinti Kremliaus sukti ėjimai (atsiminkime tik Stalino-Hitlerio paktą), nors tokie žygiai ir būtų kenksmingi vietinei komunistų veiklai. O ten, kur jie pasiekia, tai ir medžiaginiai stengiasi (Lenkija, Vengrija, Rumunija, Jugoslavija) jų įtakon patekusius kraštus išnaudoti.

Titoizmas tuo būdu turi gilesnes šaknis. Tai protestas prieš idėjinį ir medžiaginį tautų, ar bent komunistinių partijų pavergimą.

Iš to, kaip Maskva pasiutiškai puola savo neklaužadas, galime spręsti, kiek šis reiškinys yra Maskvai pavojingas.

Kodėl Rusija nedrįsta pradėti karo?

U. S. News and Word Report rašo:

Šiuo metu Rusija turi pakankamai divizijų, tankų ir lėktuvų, kad galėtų (daugiau ar mažiau kliudoma) užimti Vakarų Europą. Prieš jos 100 ar daugiau divizijų dydžio armiją, stovinčią Rytų Europoje, Vakarai tuo tarpu negali pastatyti daugiau, kaip 12 gerai apmokytų ir apginkluotų divizijų. Tačiau Rusija vis dėlto nesiryžta užpulti dar silpną ir neparuoštą Atlanto pakto kariuomenę. Šis jos delsimas kai kurių sluogsnių yra laikomas viena iš "didžiųjų pokario mįslių."

Tačiau, JAV karinių specialistų nuomone, toks Rusijos delsimas nėra jokia mįslė, nes Rusija yra blaiviai apsvarsčiusi ir įvertinusi du lemiančius ir labai realius faktus: masinio atominės bombos panaudojimo grėsmę (tolimųjų distancijų bombonešiai gali gana greitai išmėtyti atomines bombas svarbiausiuose sovietų pramonės centruose), ir JAV karinės gamybos potencialą, kurio Rusija nėra priaugusi.

Masinio atominės bombos panaudojimo grėsmė — nors toji bomba Korėjoje ir nebuvo panaudota — ligi šiol buvo geriausia apsauga nuo žaibinio rusų žygio Vakarų Europon. Ši grėsmė, JAV karinių specialistų nuomone, dar kurį laiką ir ateityje sulaikys Kremlių nuo šuolio į naują pasaulinį karą. Nes, jei Vakarų valstybės kariavimui sausumoje dar nepasiruošusios, tai jų strateginė ir ypač atominė aviacija jau senokai yra visiškai paruošta ir budi.

AMERIKOS ATOMINIŲ BOMBŲ IŠTEKLIAI

Reikalui ištikus, per kelias minutes būtų galima pakelti oran, prieš ketverius metus dr. J. R. Oppenheimerio slaptame pranešime kongresui buvo apibudinti 450 vienetų. O nuo to laiko tiek gamybos tempas, tiek jos apimtis buvo smarkiai didinama.

JAV aviacija šiuo metu praktiškai turi per 2000 startui paruoštų sunkiųjų bombonešių, galinčių gabenti atomines bombas. Jų tarpe yra apie 200 sunkiųjų B-36 bombonešių, apie tiek pat po karo pagamintų B-50 bombonešių ir keletas šimtų dar nuo ano karo likusių B-29 bombonešių. Be to, paruoštyje yra didelis kiekis JAV karo laivyno bombonešių, kurie pakelia atomines bombas ir pakyla nuo lėktuvnešių arba tiesiog nuo vandens. Prie laivyno bombonešių priklauso ir naujasis tolimųjų distancijų lėktuvas "Mars," kurio veiklos spindulys siekia 5,300 km., bei keletas mažesnių sprausminių lėktuvų.

JAV KARINĖ GALIA

Yra, antroji, kiek slaptesnė, grėsmė, kuri Rusijai šiuo metu neleidžia per savo satelitus pradėti naujų "mažų karų" arba ir pačiai išeiti atviran karan prieš Vakarus. Politbiuras labai gerai žino, ką gali amerikinė pramonė, perstačius ją karo gamybai, kas iš dalies jau ir padaryta. Maskva dar neužmiršo, kad Amerika 2. Pasaulinio karo metu kasmet pagamino po 96,000 lėktuvų, 59,500 tankų, 9,000 šarvuočių, 648,000 sunkvežimių, 537 karo laivus, 27,000 transportinių laivų ir šaudmenų už 9 milijardus dolerių. Tokia pat, jei ne didesnė, gamyba trečiojo pasaulinio karo atveju būtų nukreipta prieš Sovietų Sąjungą.

JAV karinių specialistų nuomone šios abi grėsmės — **atominių bombų persvara ir ginklavimosi potencialo persvara** — ir nulemia, kad Rusija, nežiūrint nepakankamo Vakarų ginklavimosi, bijosi naujo karo rizikos. Šia prielaida grindžiami ir JAV ginklavimosi planai: per 2—3 metus pasiruošti tam akimirksniui, kada Rusija tiesiogiu puolimu duos signalą trečiojo pasaulinio karo pradžiai.

KARO VINGIAI IR STAIGMENOS

Kartą Napoleonas savo generolams pasakė: — kas nežino savo priešo jėgų, tas niekuomet nelaimės, kas žino savo pajėgas, bet nežino priešo, tas kartais laimės, kas žino savo ir priešo jėgas, tas laimės visuomet. Šitos tiesos karo mokslas dogmatiškai tebesilaiko ir dabar. Kiekviena kariaujanti, ar besiruošianti karui valstybė stengiasi išgauti tikslių žinių apie priešingą stovyklą. Sprendimai ir žygiai daromi tiktai surinkus patikimų informacijų. Vis dėl to turintiems ir gerai organizuotą slaptą tarnybą generaliniams štabams karo eiga atneša daug netikėtumų. Imkime visai netolimą pavyzdį iš karo veiksmų Korėjoje. Čia Jungtinių Tautų armija jau stovėjusi prie pat pergalės, staiga buvo sužlugdyta ir teko trauktis. Tačiau karo vadams tas pasitraukimas davė vėl vertingą pamoką.

KARO PROPAGANDA IR PARTIZANAI

Antrojo pasaulinio karo išvakarėse daug kalbėta ir nemažiau rašyta apie paslaptingus ir naikinančius ginklus. Apie tai įtikinamai kalbėjo visi besiruošiantys karui. Deja, nė vienas iš kariaujančių nepanaudojo pranašautų ginklų. Niekas nepasirodė su dujomis, bakterijomis, ar mirties spinduliais. Tai buvo tik šmėkliška propaganda.

Tačiau karo eigoje nelauktai atsirado partizanai ir išsiplėtė karo propaganda. Abu dalykai buvo naujovė ir karo lauke turėjo sprendžiamos reikšmės. Nors jų žala prieškario metais nebuvo viešai diskutuojama.

Dabar kalbama apie trečiąjį pasaulinį karą ir lygiagrečiai apie atominę bombą. Tiesa atominės bombos baisūs padariniai jau žinomi. Bet, atrodo, vien atominė bomba karo laimėti nesitikima. Taigi pavojingų ginklų gaminama žymiai daugiau ir kokius tikrumoje generaliniai štabai numatę panaudoti lemiamam smūgiui žino nedaug asmenų. Reikia sutikti, kai tvirtinama, kad ateinantis karas bus modernios technikos karas. Bet kur daugiau techniškų įrengimų, ten greičiau padaroma nuostolių. Šitos kliūtys, kurios, beabejo, bus vykdomos priešo agentų, štabuose rūpestingai apskaičiuojamos Tačiau kiek jos sustabdys kariuomenės judėjimą šiandien dar sunkiai pramatoma. Nedaug atsiekta teoretiškais apskaičiavimais bei pasimokyta bandomuose karuose.

PARTIZANINIS KARAS IŠSIPLEČIA

Partizanas — prancūzų kalbos žodis. Jis ir senovės laikais buvo taikomas savarankiai veikiančiam karui. Tai buvo dekorativinis kareivėlis ginkluotas mažu kirviu, užmautu ant ilgo koto. Anais laikais jis iškėlęs savo ginklą aukštai per petį vaikštinėjo ramus miesto aikštėse. Vargu kas būtų patikėjęs, kad jo bendravardžiai praėjus keliems šimtmečiams griebtūsi kitokių išmislų ir kariavimo būdų.

Ir vis dėlto taip atsitiko. Technikos amžiuje partizano rolė visiškai pasikeitė. Jis perėjo į aktyvią kovą ir stengiasi priešui suduoti smūgį kiekviena atsiradusia proga. Partizanų viekimas apgalvotai šiais laikais įtraukiamas į strateginius planus. Jeigu Jungtinių Tautų armija Korėjoje ištiko nesekmė, tai jos žygio planus sumaišė partizanų būriai. Kada J. T. daliniai artėjo prie Mandžiūrijos sienos, priešas permetė į kalnuotas ir miškais apaugusias vietoves būrius partizanų. Iš čia pradėti jų veiksmai sustabdė J. T. armijos aprūpinimą. Negalint apsaugoti tiekimo kelių, teko iš karo lauko pasitraukti. Ir visai nenuslepiamas faktas, kad nesekmė ištiko puikiai apginkluotą armiją. Kiniečių masės kovojo nepalyginamai silpniau apsiginklavusios.

Šitaip galėjo atsitikti tiktai Tolimuose Rytuose. Tačiau Europos plačioje erdvėje taip pat yra kariaujančių partizanų. Jie kovoja už savo tautų laisvę. Jų kova vyksta su raudonuoju okupantu nuo Viduržemio iki Baltijos jūrų. Ta kova sutampa su Vakarų demokratijos siekimais — laisvė visoms Europos tautoms. Prasidėjus karui, Europoje, prieš bolševizmą, tie užsigrūdinę pogrindžio kariai bus sąjungininkų narsūs pagelbininkai.

N.A.

IŠAIŠKINTAS NAUJAS SOV. ŠNIPAS

Remington nuteistas 5 metais kalėjimo už klaidingą priesaiką

William W. Remington, baigęs Darmouth ekonomikos mokslus, gavo tarnybą 1942 m. Karo produkcijos įstaigoj. Nuo pat studentavimo laikų jis buvo komunistinio jaunimo ir vėliau komunistų partijos narys.

Pradėjus jam dirbti svarbioj karo produkcijos įstaigoj, apie jį pradėjo sukinėtis sovietų šnipė (dabar atsivertusi) Elizabeth Bentley, prašydama kaip komunisto suteikti svarbias turimas žinias Sovietų Rusijai. Remington sutiko šnipinėti.

Per keletą metų jis pasiekė aukštos vietos Prekybos Departamente. Ten jis 1948 m. buvo pakeltas į Eksporto programos štabo direktorius. Jis būtų be abejonės dar toliau kilęs, jeigu ne minėta buvusi šnipė, Bentley, kuri 1948 m. Senato komisijai papasakojo, kaip Remington 1942 ir 1943 m. tiekdavo jai slaptus dokumentus iš karo produkcijos įstaigos, kad ji persiųstų į Sovietų Sąjungą.

Remington, pakviestas tardymui, užsigynė buvęs kada nors komunistu ar šnipinėjęs sovietų naudai. The Loyalty Review Board, aukščiausia įstaiga ištikimybei tikrinti, apgynė Remingtoną nuo "piktų kaltinimų" ir leido jam grįžti prie savo darbo Prekybos departamente.

Pereitais metais Kongreso Priešamerikinės veiklos komisija, gavusi naujų įrodymų, pradėjo tardymą. Netrukus po to New Yorko teismas ėmė svarstyti Remingtono bylą, klaidingą priesaiką, bet vietoj jį apkaltinus, išteisino.

Gruodžio mėnesį Jungtinių Valstybių Teismo Rūmai New Yorke pradėjo iš naujo svarstyti Remingtono klausimą: ar jis yra buvęs komunistas ir ar jis neteisingai prisiekė. Teismas užtruko septynes savaites. Tarp liudininkų, buvusių Remingtono idėjos draugų, buvo pakviesta ir buv. žmona, kuri tvirtino, kad Remington jau 1938 m. priklausė komunistų partijai.

Teismas galiausiai pripažino Remingtoną kaltu ir nuteisė 5 metams kalėjimo bei 2,000 dol. pinigine bauda. Ši bausmė jam skirta tik už neteisingą priesaiką, bet ne už žinių teikimą užsienio valstybei.

Įnešus 5,000 dolerių užstato, Remingtonas paleistas iš kalėjimo. Jo bylą sukėlė didelių diskusijų dėl ankstyvesnio minėtos Loyalty Review Board paviršutiniškumo, tyrinėjant savo laiku Remingtono lojališkumą ir radus jį švarutėlį.

LIETUVIŠKA RADIJO TRANSLIACIJA

Amerikos spauda rašo apie lietuviškų transliacijų pradžią. Veik visi didieji Amerikos laikraščiai, skelbdami spaudos agentūrų ar savo Washingtono korespondentų pranešimus apie Voice of America programos transliavimą lietuvių kalba, pažymėjo tos programos reikšmę, stiprinant lietuvių viltis atgauti prarastą nepriklausomybę.

United Press savo pranešime pabrėžia, kad Lietuva yra pirma tauta, tarp prijungtų prie Sovietų Sąjungos, į kurią Amerikos Jungtinės Valstybės nukreipė savo dėmesį, pradėdama lietuvišką transliaciją per Voice of America siųstuvų tinklą. Netrukus prasidės pranešimai ir kitoms dviem Baltijos tautom, latviams ir estams.

Valstybės departamento sekretoriaus padėjėjas Edward W. Barrett, dalyvavęs lietuviškos transliacijos atidaryme, pakartojo ligšiolaikinį Jungtinių Valstybių nusistatymą, nepripažinti plėšikiško Baltijos kraštų pagrobimo iš sovietų pusės.

New York Times lietuviškos programos atidarymo proga savo redakciniame straipsnyje, pavadintame "Laisvės Balsas," rašo, kad ši nauja programa sutapo su Lietuvos 33 metinių nepriklausomybės paskelbimo minėjimu. Pabėgę iš sovietų priespaudos lieviai kartu su kitų tautų pabėgėliais tęsia vieningą kovą už laisvę. Keletas šimtų tokių pavergtų tautų atstovų buvo susirinkę Philadelphijoj kur, deklaravo savo nepriklausomybę nuo komunizmo. Deklaracijoj pasisakoma už Europos tautų federaciją, imant už pavyzdį Amerikos Jungtines Valstybes. Naujoji Voice of America programa rodo, kad Jungtinės Valstybės ir toliau laiko Baltijos valstybes nepriklausomomis.

Lietuvių kalba radijo transliacijos daromos kasdien 11 valandą, kada Lietuvoje 7 valandą vakaro. Transliacija vykdoma trumpomis bangomis net per kelias stotis.

TARIAMOSIOS ŽYMESNYBĖS

Rašo A. MERKELIS

Amerika daugiausia biznio kraštas ir čia mėgstama reklama. Tad nenuostabu, kad reklama yra persimetus ir į kitas gyvenimo sritis. Ir kodėl nesireklamuoti, jei tatai naudinga.

Betgi esama ir tokios reklamos, kuri besigarsinančiam ar garsinamajam medžiaginės naudos neduoda, o mums lietuviams, kaip tautai, gali būti ir žalinga.

Laikraščiuose įvairiomis progomis dažnai minimi lietuviai tremtiniai kultūrininkai ir buvę profesionalai (amerikietiškai tariant), o dabar daugiausia paprasti darbininkai. Juos minint dažniausia nepamirštama ne tik išskaičiuoti turėtieji titulai, bet dar pridedama, kad tai "žymus" ar "vienas iš žymiausių." Tiesa, tų asmenybių tarpe esama ir tikrai žymių, bet daugiausia tai tariamosios žymesnybės, eiliniai savos profesijos, amato ar verslo žmonės.

Štai skaitau laikrašty, kad ten ir ten persikėlė gyventi toks ir toks žymus pedagogas. Kad to žmogaus esama mokytojo, aš jau žinojau Vokietijoje, o kad jo esama žymaus pedagogo tepatyriau iš Amerikos lietuvių spaudos. Ir, tur būt, ne aš vienas esu toks neišmanėlis, nežinojęs, kad Lietuvoje būta dar ir tokio žymaus pedagogo. Aš manau, kad ir šis kuklus mokytojas nelabai nepatenkintas jam, gal būt, geraširdžio draugo prikergtu žymaus pedagogo titulu.

Ar štai vėl nustembi, perskaitęs žinutę apie tokį ir tokį žymų poetą. Kad to žmogaus rašomi eilėraščiai, esi spaudoje pastebėjęs, bet kad jie darytų jį poetą ir dargi žymų — suabejoji.

Visi lietuviai tremtiniai kultūrininkai ir buvę ir esami įvairūs profesionalai galėtų būti ir vadinami žymiais, jei tatai mums nekenktų. Juk taip elgdamies mes prarandame savų kultūrinių vertybių mastą.

Kur nebėra kultūrinių vertybių masto, ten nebegali būti ir jų objektyvaus vertinimo, o kur kultūrinės vertybės nebevertinamos, ten jomis ir nesidomima.

Kiek bizny reklama naudinga ir reikalinga, tiek kultūriniame darbe ji gali būti žalinga ir todėl vengtina. Išreklamuoti mūsų eiliniai kultūrininkai ir profesionalai negi gali reprezentuoti geriausias tos srities mūsų pajėgas.

Gali būti ir itin blogų mūsų tariamųjų žymesnybių auto reklamos pasekų. Vokietijoje vienas studentas su pretensijom būti rašytoju vienam savo vokiečių profesoriui prisistatė kaip žymus lietuvių rašytojas. Profesorius iš pasikalbėjimo su juo, matyt, susidarė nekokį įspūdį ir kitų lietuvių studentų klausė:

—Sakykit, ar visi jūsų žymūs rašytojai tokie, kaip mano pažįstamas X?

Tai girdėdami tariamojo rašytojo kolegos prapliupo juokais. Jie nustebusiam profesoriui paaiškino, kad jo esama ne rašytojo, bet nelaimingo grafomano.

Pasklaidę lietuvių laikraščius rasim ne vieną kart pradedančius rašyt tituluojant žymiais poetais ir rašytojais. Šiuo atžvilgiu būkim santūresni ir nuosaikesni. Nedarykim eilinių žmonių žymesnybėmis.

Amerikon atvykusių tremtinių tarpe tikrai esama žymių kultūrininkų ir profesionalų. Norėdami pabrėžt jų žymumą, kelkim aikštėn jų darbus ir nuopelnus lietuvių tautai ir kultūrai. Tai darant, savaime atsiskirs grūdai nuo pelų.

IR DABAR TEIKIAMOS MASKVAI SVARBIOS ŽINIOS

Žymus prekybos departamento atstovas kalbėdamas radijo valandoj, skirtoj karo apžvalgai, pareiškė:

Mano žiniomis, viena žymi JAV mokslo draugija lig šiai dienai siunčia į Maskvą labai vertingas mokslines žinias, o viena firma, gaminanti techninius instrumentus, tiekia Maskvos įtakoje esančiai atstovybei svarbias informacijas. Nei mokslo įstaigos, nei firmos vardas nebuvo paminėtas.

Bet aš norėčiau pabriežti,— pasakė kalbėtojas, — kad Amerikos interesų atžvilgiu tiekimas Maskvai svarbios mokslinės informacijos yra "mūsų ginkluotųjų pajėgų" sabotažas. Galimas daiktas, kad šios įstaigos to nenumano. Bet ir nesąmoningas sabotažas lygiai pavojingas. Kiekviena informacija tiekiama valstybėms už geležinės uždangos yra kenksminga JAV ir bendram sąjungininkų gynybos reikalui.

Prie Tangero uosto nuskendo du latviai

Grupė latvių pabėgėlių, dirbusių belgų anglių kasyklose, nebegalėdami toliau išlaikyti sunkaus angliakasių darbo (kitų darbų ten negali gauti) įsigijo seną laivą, Kaija ir išplaukė iš Antverpeno uosto kursu į Ameriką.

Vargais negalais jie atsikrapštė iki Tangero uosto šiaurinėj Afrikoj. Nebeturėdami lešų ir negaudami jokio darbo, jie tvėrėsi žvejybos, kad uždirbtais pinigais įsigytų naują motorą laivui.

Šių metų pradžioj įvyko Kaijos įgulai skaudi nelaimė. Du keliautojai, Roberts Motivans ir Rudolfs Kuders, Tangero įlankoj bežuvaudami nuskendo. Abu buvo vedę ir turėjo po vaiką.

Pabėgėliai kreipėsi į savo tautiečius Amerikoj, prašydami išgelbėti juos iš sunkios padėties.

AMERIKA PIRTYJE AUTORIUS

J. VILKUTAITIS-KETURAKIS

Pirmosios lietuviškos komedijos "Amerika Pirtyje" autorius Juozas Vilkutaitis pasirinkęs slapivardį Keturakis todėl, kad jau iš mažens nešiodavęs akinius ir net namie juokomis buvęs vadinamas Keturakiu. Juozas Vilkutaitis gimė 1869 m. kovo 1 d. Gulbiniškių kaime, Liudvinavo parapijoj.

Keturakio literatūrinis palikimas nėra gausus, bet jau pakanka tos vienos komedijos "Amerika Pirtyje," kad mes galėtume jį priskirti prie lietuvių klasikų.

Keturakis pradėjo rašyti 1880 metais. Pasirodė, kad bene vienas pirmųjų jo raštų buvo išspausdintas kaip tik mūsų laikraštyje, kurs tada, kaip žinia, turėjo vardą "Vienybė Lietuvininkų." Čia buvo vaizdelis vardu "Gaisras." O vėliau gyvendamas pas savo brolį, taip pat žinomą spaudos darbuotoją Antaną Vilkutaitį Kaukaze, jis parašė satyrinio turinio vaizdelį — Juokingas pasakojimas apie Šaltabuizius. Šis veikalas išėjo 1882 metais atskira knygele.

KAIP ATSIRAO AMERIKA PIRTYJE?

Pažymėtina, kad tais laikais, kai Keturakis rašė savo dabar pagarsėjusią komediją savo gyvenime nebuvo matęs teatro. Jis tik buvo skaitęs nemaža veikalų svetimomis kalbomis. Apie Amerika Pirtyje siužetą žinomas žurnalistas A. Kelmutis rašydamas 1943 m. Kaune ėjusioje Ateityje taip atsiliepia:

"Tam veikalui (Amerika Pirtyje) siužeto kontūrus jis paėmė iš tikrojo gyvenimo: jo tėviškėje tuo metu buvo kalbama apie kaimyninio kaimo tokį nuotykį, kur vienas apsukrus vyrukas viliojęs vieną merginą ligi tol, kol išviliojęs iš jos nemaža pinigų tam, kad galėtų ją vesti ir nusivežti į Ameriką, bet ją prigavęs ir pats vienas išdūmęs į Ameriką."

Savo komedijos rankraštį Keturakis įteikė dr. Petr. Matulaičiui, kurio rūpesčiu ši komedija buvo išleista Priskove ėjusio Ūkininko priedu — atskira knygute.

Pirmas viešas Amerika Pirtyje vaidinimas įvyko 1899 metais rugpiūčio 20 d. Palangoje. Vadinas, jau suėjo 50 metų nuo to pirmojo istorinio vaidinimo. Žinių apie kokį kitą viešą lietuvių vaidinimą neturime, tad jau senai yra priimta šią dieną laikyti lietuvių teatro meno užuomazga.

Reikia atsiminti, jog tada dar buvo lietuvių spauda rusų caro uždrausta ir lietuviški vaidinimai lygiai buvo draudžiami. O šis Palangos spektaklis galėjo įvykti tik todėl, kad Palanga priklausė prie Kuršių ir nebuvo laikoma Lietuvos teritorija.

Po šio pirmo viešo vaidinimo "Amerika Pirtyje" pradėta vaidinti slaptai klojimuose. Komedija trumpu laiku užkariavo lietuvių dėmesį. Ji buvo ilgus metus bene vienintelis ir mėgiamiausias veikalas.

Šiandien 50 metų jubiliejų Amerika Pirtyje atžymėdami Brooklyno vaidintojai dideliu rūpestingumu šį veikalą ruošiasi parodyti mūsų visuomenei. Veikalą režisuoja dramos artistas Vitalis Žukauskas. Spektaklis įvyks vasario 25 d. ir jis vertas mūsų visų dėmesio.

Prie Amerika Pirtyje autoriaus Keturakio minėdami šią reikšmingą sukaktį dar turėsime grįšti.

DĖL TŲ NAUJŲ VĖJŲ

Nepaprastai mane sujaudino gerb. p. Lapienės straipsnis "Tepučia Nauji Vėjai". Skaudu buvo skaityti apie tai, kad senesniems Amerikos lietuviams, kurių vaikai lietuviškai nemoka, ir taip esą gerai, kaip yra. Bet daug skaudžiau yra patirti, kad mūsiškiai, vos čia atsiradę, jau ėmė savo vaikų vardus "amerikoninti," o ir savo pavardes keisti taip, kad jokiu būdu nebūtų galima pažinti, kad tai būta lietuvio. Kodėl taip yra? Kur priežastys tokio savo tėvų atminties naneigimo? Jų tiesiog negerbimas?!

Nežinau, nemoku tų priežasčių atspėti, nei išaiškinti. Tik vienas mane begalo stebina: kodėl būtent vieni lietuviai eina tokiu keistu keliu, atsiradę šioje palaimintoje žemėje? Ar gi būtų taip apsvaigę naujų laisvių paragavę? Kodėl nė viena kita tauta taip nesielgia? Štai man teko dirbti viename metalo fabrike, kur darbininkai galima sakyti Babelio bokštą sudaro. Jų dauguma — portorikiečiai, kurie su bosais tik per vertėjus susikalba, tarp savęs tik ispaniškai kalba, be atodairio ar tai būtų laisvu, ar draudžiamu laiku. Yra italų — visi jie puikiausiai kalba savo gražiąja gimtąja kalba. Atsitiktinai buvau kartą užkalbintas vieno lenko lenkiškai. Kai aš paklausiau, kada jis čia atvyko, jis man atsakė, jog jis yra čia gimęs. Bet kaip jis gražiai kalbėjo! Nustebau, jo grynu akcentu ir kalbos laisvumu. Žinotumet ,ko ne užsigavo žmogus, griežtai atsakydamas: "Kas čia nuostabaus, jeigu jis moka savo tėvų kalbą!"

Teisingumo dėlei reikia pasakyti, kad ir lietuvių ten yra nemažas būrelis. Jie per pertraukas — dar tesikalba lietuviškai. Kažin, kiek ilgai užtruks, nes vienas jau spėjo savo vardą ir pavardę pakeisti...

O štai tie patys lenkai kažkodėl apseina be pavardžių kaitaliojimo! Štai prieš tris dienas Daily News laikraštyje mačiau aiškiai lenkišką pavardę — Szczotkowski". Tegul gi kas iš tikrųjų amerikonų šią pavardę pasakyti pabandė. Dar daugiau: Brooklyne yra vietinio traukinio linijoj stotis "Kosciuško," nes tai yra prie to paties gatvės vardo. Žinote, kaip tai yra skaitoma amerikonų? Ogi "Kaskiasko." Bet lenkai dėl to nei kiek sau nekvaršina galvos. Jie patys bent žino, kaip reikia skaityti, to jiems ir pakanka. Jeigu kam būtų įdomu, patys galėtumet pasekti lenkų krautuvių iškabas su pilnomis lenkiškomis pavardėmis, taip pat italų ir žydų iškabas. Gal ne vienas mūsų buvo žydiškomis macomis per jų švente susigundęs. O ar atmenat macų firmą? Patikrinkit — tikrai ne paskaitoma pavardė pagal anglų kalbos mokslą.

Kodėl, kodėl taip yra mūsų tarpe?...

A. Kutkus

— Chicagoje tremtinių agronomų sąjunga nutarė paremti ALT vajų — sukelti Lietuvos atkūrimo reikalams lėšų. Nutarta apsidėti 5 dolerių vienkartiniu mokesčiu ir surinktus pinigus pasiųsti ALTui.

KULTŪRINĖS ŽINIOS

Modernaus meno muziejuje New Yorke, rodomos rinktinės filmos iš 1900-1950 metų laikotarpio. Šios savaitės filma — 1928 metais C. Dreyer režisuota "Jeanne d' Arc" — yra vienas reikšmingųjų įvykių filmos istorijoje. Joje pirmą sykį buvo plačiai pavartota "close-up" (artiminės nuotraukos) ir itin sėkmingai įpavidalinta kenčiančiųjų viduramžių dvasia. Šalia tos skurdžiomis lėšomis apleistame Paryžiaus garaže sukurtos filmos, 1948 m. su keliolikos milijonų išlaidomis, su (tada dar nekalta) Ingrid Bergman ir trimis tūkstančiais arklių pastatyta spalvota epopeja, šalia Dreyerio filmos atrodo kaip išpampęs melas. Mėgstantieji tikslias išvadas tars, kad čia, kaip ir visad, dvasia triumfuoja prieš pinigą.

Tame pačiame muziejuje ką tik atidaryta paroda vardu "Abstraktus menas Amerikoje." Gausi pavyzdžiais, ji patvirtina dvi neginčytinas tiesas: abstraktaus meno visuotiną įtaką kasdieniam gyvenimui (architektūra, baldai), ir jo kelią nuo kadais religinės svarbos simbolių ir "erdvės sugryninimo" į dekoratyvinę ornamentiką. Ta proga verta prisiminti, kad bene pirmasis abstraktus dailininkas Europoje, M .K. Čiurlionis, čia vis dar nežinomas ir jo karūną nešioja kiti.

***

Dailininką M. Dobužinskį riša su Lietuva ne tik ta aplinkybė, kad jis gimė šiame krašte, bet ir žymi dalis jo kūrybos skirta Lietuvai. M. Dobužinskio padaryti Vilniaus vaizdai yra vieni įstabiausių jo darbų.

M. Dobužinskis daug dirbo teatrui. Dar caro laikais senajam Peterburge M. Dobužinskis buvo vienas žinomiausių teatro dekoratorių. Vėliau atvykęs į Kauną dailininkas paliko savo kūrybos stambius pėdsakus mūsų operoje ir dramoje. Jo sceniniam apipavydalinime rampos šviesą išvydo daug žymių veikalų, pastatytų Kauno teatre.

Kaip tik dabar įvyko M. Dobužinskio darbų paroda New Yorke. Tai apžvalginė paroda, kurios tikslas pavaizduoti įvairius dailininko kūrybos etapus. Meno mylėtojai šia paroda domėjosi ir turėjo džiaugsmo pakvėpuoti šio nuostabaus dailininko kūrybos aromatu. M. Dobužinskis, kaip žinia, jau kuris laikas gyvena New Yorke ir dirba Metropolitan operoj dekoracijas.

Katinas-artistas... Hollywoodo katinas-žvaigždė Rhubarb su komedijų autorium Allen Smith. Katinas vaidins vyriausią rolę Smitho parašytoj komedijoj. Gero pasisekimo, Rhubarb!

NEPRIKLAUSOMOJE LIETUVOJE

Pulk. A. USPENSKIS

Nauju vyr. kariuomenės vadu buvo paskirtas generolas Liatukas, o generalinio štabo viršininku, generolas Nastopka.

Šiam palyginti ramiam gyvenimo periode, buvo atidarytas (1922. II. 16). Kauno Universitetas, visa eilė gimnazijų, mokytojų semniarijų ir pradžios mokyklų, įvairiuose Lietuvos miestuose ir miesteliuose.

Lietuva įvedė savus pinigus (1922 m.), litus. Vienas litas buvo prilygintas 1/10 dolerio. Pradžioje daug kas dar nepasitikėjo naujais pinigais ir vengė keisti vokiečių išleistas ostmarkes į litus. Buvo atsitikimų, kai surinktas nemažas ostmarkių sumas, įvedus litą, keisdavo į lenkų markes, arba parduodavo dvarus už lenkų pinigus, bet tokių atsitikimų buvo nedaug. Kritus lenkų markei, tokie "išminčiai" nukentėjo, nes litas tvirtai prigijo gyvenime ir niekad nebuvo nukritęs, kaip pav. latas. Jis tvirtai laikėsi savo kainoje, kol atėjo raudonieji ir išėmė jį iš apyvartos.

Laikinojoj Lietuvos sostinėje Kaune buvo įkurtas Karo Muziejus. Jo įkurėju ir saugotoju buvo archeologas, daktaras generolas Vl. Nagius-Nagevičius. Tuo pat laiku įsikūrė ir Lietuvos Teatras. Pirmosios dramatinės trupės įkūrėjas (Vilniuje) buvo talentingas artistas Juozas Vaičkus. Lietuvių dramos teatro, dar Petrapilyje organizatorius ir režisierius, buvo nemažiau talentingas Petrapilio mažojo teatro artistas Kostantas Glinskis (g. 1886 m., 1938. XII. 3.). Trečiasis dramos režisierius, žymus teoretikas Antanas Sutkus.

Karių teatro įkūrėjas ir režisierius Vl. Braziulevičius.

Juozas Vaičkus ir Kostantantas Glinskis persikėlė su savo trupėmis—studijomis iš lenkų pagrobto Vilniaus, į Kauną, kur, greta Sutkaus įkurto Tautos teatro, tęsė savo darbą.

Šiuos tris, kaip ir Kiprą Petrauską, Lietuvių Operos įkūrėją galima pavadinti Lietuvos dramos įkūrėjais.

Dar prieš Valstybinio teatro įkūrimą Kaune, savo teatralinį darbą buvo pradėjęs kariams ir liaudžiai "Karių teatras". Jo įkūrėju ir režisieriumi buvo, kaip jau minėjau, dirbąs teatro darbą nuo 1913 m. pulkininkas Vl. Braziulevičius. Artistai buvo mėgėjai. Jo vadovybėje pirmus žingsnius lietuviškame teatre žengė tada dar visai jaunute, vėliau Valst. Dramos aktorė A. Žalinkevičaitė Petrauskienė.

Aš mylėdamas teatrą, uoliai dalyvavau karių teatro pastatymuose.

Karių teatras, suvaidino nemenką kultūrinį vaidmenį patiekdamas sveiką, kultūringą dvasios peną kariniams vienetams ir tolimiausių Lietuvos užkampių gyventojams.

Prieš suvalstybinant teatrą, buvo nutarta, ne tik atremontuoti, bet, iš viso perstatyti jo patalpas. Remontas užtruko visus metus. Tuo laiku spektakliai buvo statomi Tilmanso salėje.

Prisimenu pirmą dramos spektaklį, naujai perstatytam teatre. Spektaklin atsilankė Respublikos Prezidentas, Ministrų Kabinetas, Seimo nariai. Teatras buvo perpildytas. Po antro akto "Aušros Sūnų" (Sofijos Čiurlionienės), pertraukos metu, staiga, prieš pakeliant uždangą, pakilo žymus rašytojas ir visuomenės veikėjas kun. Juozas Tumas (Vaižgantas), kreipdamasis į Respublikos Preizdentą A. Stulginski, prašė paleisti suimtą buv. Lietuvos Respublikos prezidentą Vairo redaktorių, Antaną Smetoną. Tai sukėlė nemalonų incidentą, kurį daugelis vyresnio amžiaus žmonių atmena.

STEBĖJIMAI IR MINTYS

Pats miesto mayoras sakė prakalbą. Buvo didelės iškilmės. Minios žmonių stovėjo aplinkui. O viduryje stilingų formų garbės lentą, kurioje surašyti vardai žmonių žuvusių bekariaujant. Kai vyriausybė nusprendė, jog reikia kariauti, tūkstančiai jaunų vyrų metę savo dirbtuves, metė savo namus ir artimuosius, iš tylųjų gatvelių išėjo, išvažiavo į tolimus purvinus ir nepažįstamus laukus.

Iš tų laukų daugelis nebegrįžo namo. Vienus apverkė motinos. Kitų nebuvo kam apverkti. Bet tiems, kurie pasiliko gyvi buvo nejaukų, kad tie nieku nekalti vyrai žuvo. Buvo kulkom pašauti, granatom sudraskyti, ar negyvai sušalę...

Buvo padarytas sprendimas: — pastatyti jiems paminklą — lentą su jų pavardėmis, kad visi juos atsimintų. Miesto mayoras taip ir pasakė iškilmėse kreipdamasis į čia pat išrikiuotus mokyklų vaikus:

— Niekados jų neužmirškime, nes jie mirė dėl mūsų...

Bet vieną dieną atėjo tokia smarki audra, kad nuplėšė stogus, namų kampus apardė, medžius išrovė. Ir šitą iškilmingą lentą nuvertė.

Pirmomis dienomis praeiviai skubėdami pažvelgdavo į tą vietą, kur toji lenta stuksojo: "Tarytum čia kitaip atrodė". O paskui priprato, užmiršo ir jau niekas nebeatsiminė, kad čia prieš kiek laiko stūksojo toji iškilminga lenta. Miesto sargai nuvežė tą lentą į pašiūrę ir prirėmė prie sienos. Šitaip ji ir šiandien tebėra priremta prie sienos.

Ir nebemini tų garbingų jaunų vyrų vardų paaugėliai — vaikėzai, kurie iš dyko buvimo į tą lentą žiopsodami jas iš eilės, kartais iš viršaus, o kartais iš apačios skaitydavo. Užmiršo. Visi užmiršo.

***

Vincas Krėvė savo šarūne buvo ta prasme išsireiškęs, kad kai medis nukertamas tai bent jo kelmas lieka, o kai miršta žmogus, tai jokių pėdsakų. Nė to kelmo nepasilieka. Nepasilieka pėdsako nė tokių garbingų vyrų, kurie išbėgę į laukus, leidžia, kad juos koks neišmanėlis pašautų.

Čia prisimena pekliškai gudraus rusų enkavedisto, daug žmonių sušaudžiusio, žodžiai pasakyti vienam lietuviui patriotui, kuris to enkavedisto nuomone jau nebeturėjo saulės pamatyti:

— Kvailas tu! Tu nori numirti karžygiu. Tu neatsakai į mano klausimus, tu neišduodi savo draugų. Bet, kvaily, niekas nesužinos, kad tu mirei karžygio mirtimi. Mes tave, kaip šūnį sušaudysim. Ir niekas net ir sapne nepamatys, koks karžygis buvai.

Ir tikras yra dalykas, kiek tūkstančių pasaulyje vyrų, kaip šunes sušaudyti ir mirė karžygio mirtimi. Ir niekas jų vardų nemini, niekas apie juos nežino ir nesužinos...

Petr. Tarvydas

SLAPTO RYŠININKO NUOTYKIAI

KELIONĖ SKRAJOJANČIO OLANDO TARPUDENY

Rašo S. VAINORAS

(Tęsinys)

Rygos uoste stovėjo apynaujis, didelis (didesnis už dipukų transportų laivus, — 18,000 t.) olandų prekinis laivas pavadintas eksotiškosios salos Celebes vardu. Taikos laikais jis skrajojo tarp Olandų Rytinės Indijos ir Europos, dabar jis buvo, kaip ir mes, praradęs laisvę, patekęs Roterdame vokiečiams į nagus. Atgabenęs į Kuršo frontą ginklų ir kareivių, grįžtąs į Vokietiją olandas turėjo paimti mūsų — kalinių krovinį.

Prie uosto kranties buvo susirinkę ir šio krovinio agentai, makleriai, visokio plauko gestapo pareigūnai. Lipant į laivą, vienas SD pulkininko uniformoj vokietis užsimanė pasityčioti iš Liudviko Sejos:

— Ponas ministeris, linkiu laimingos kelionės. Beje, jūs galėjote šios kelionės ir išvengti, jeigu būtumet buvęs daugiau kalbus.

Jis buvo suimtųjų patriotų vyriausias tardytojas. Seja neliko jam skolingas:

— O, ir jūs atėjote pasižiūrėti spektaklio. Jūs, turbūt norėjote išgirsti mūsų įspūdžius iš Saspilio koncentracijos lagerio. Ten jūs įstūmėte mus į nešvariausius barakus, apleidote blakėmis ir utėlėmis. Vargu kur kitur civilizuotame pasauly taip elgiamasi su politiniais kaliniais, kaip jūs elgetės.

Šis trumpas pamokslas nuo laivo laiptų buvo įspūdingas. Iš paskos seką kaliniai, nešini po du kepaluku duonos kelionei, atrodė, to ir laukė, kad kas pradėtų ginčą su naciais. Daugis jų šaipėsi, savo gimtąja kalba reikšdami norą įgelti ir išlieti pagiežą viršžmo gius vaidinantiems naciams. Jų krūtinės ir pečiai buvo vatos pagalba dar išpūsti, bet jų akyse nebuvo tos didybės ir pasitikėjimo, kurio jie buvo pilni ligšiol.

— "O žiūrėk, koks piktas senis", tai buvo visas pulkininko atsakymas į Sejos priekaištus.

Mums, belaisviams, buvo skirtas tiktai laivo priekis, su dviem liukais. Ten trijuose tarpudeniuose buvo pakankamai vietos pakrauti daugiau kaip tūkstantį suimtųjų. Laivo vidurinė dalis buvo skirta vokiečių kareiviams, vykstantiems iš Kuršo fronto į Vokietiją atostogų. Laivo užpakaly dar buvo nemaža vietos latvių "savanoriams," siunčiamiems į Vokietiją, kaip tada buvo įprasta juokauti, apmokyti karo meno. "su naujaisiais ir slaptaisiais vokiečių ginklais". Laivo pilve buvo sutalpinta apie 4,000 šių trijų rūšių keleivių.

Celebes pasileido Dauguvos žiotimis jau gerokai sutemus, kada rusų lėktuvų antpuoliai nebūtų taip pavojingi. Jūroj išsirikiavo visa laivų vilkstinė kuri, iš abiejų pusių buvo saugoma karo laivų. Matyt buvo bijojamasi sovietų povandeninių laivų puolimo. Vilkstinės priešaky slinko pora minininkų neva pravalydami kelią nuo anglų, amerikiečių ir rusų lėktuvų primėtytų minų.

Tarpudeniuose gabenamieji katorgininkai įsitaisė pagal nuotaikas ir palinkimus. Transportas susidėjo iš vyrų ir moterų, o tuo jau daug pasakoma. Suimtųjų tarpe buvo nemaža vedusių porų, gi vieniši ar vienišos, to paties likimo rankose, lengvai rado bendrą kalba, vedančią į artimesnę draugystę.

Vieni gulėjo, išsitiesę ant purvinų čiužinių, nusiminę, kvaršindami savo galvą dėl neaiškaus likimo. Tai pesimistai ir pirmosios aukos. Kiti, kad ir tos pačios nežinios slėgiami, stengėsi apie tai negalvoti, ieškodami kalbų ir pramogų gerą ūpą palaikyti. Nieko nuostabaus, kad iš tokio didelio skaičiaus kalinių atsirado žmonių artistiškais gabumais. Ant grindų vidury įsitaisė sceną, o žiūrovai, ant pilvų sugulę, ėmė kartu juokauti iš jų vodevilių.

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ MENININKŲ KONCERTAI

Carnegie Hall

VYTAUTAS BACEVIČIUS

PIANISTAS-KOMPOZITORIUS

Sekmadienio vakare, Kovo 11 dieną, 1951

8:30 val. vakare

ALGIRDAS BRAZIS

BARITONAS

Sekmadienį

Balandžio 8 dieną

5:30 val. po pietų

Bilietų kainos: (įskaitant 20% Fed. Tax)

$3.60, $3.00, $2.40, $1.80 ir $1.20

Koncertų rengėja:

V. Tysliavienė

CARNEGIE HALL, STUDIO 135

154 W. 57th Street, New York, N. Y.

Vienybės ĮVAIRENYBĖS

URUGVAJUI NUSIŠYPSOJO LAIMĖ

Urugvajus mažiausia Pietų Amerikos respublika, dabar atsidūrė neįprastoje padėtyje. Pirmą kartą savo istorijoje šalis sulaukė tokio didelio piniguočių dėmesio.

Urugvajaus sostinė Montevideo pasidarė savotiška prieglauda bėgančiam nuo gresiančių pavojų tarptautiniam kapitalui. Per paskutinius kelis mėnesius ten suplaukė visai nelauktai apie 400-600 milijonų dolerių. Tuo pat metu nepaprastai pakilo dviejų žymiausių Urugvajaus gamybos prekių eksportas. Čia eina kalba apie vilnas ir šaldytą mėsą.

Kapitalai ten plaukia svarbiausia iš Šveicarijos, o taip pat iš Jungtinių Amerikos Valstybių, Argentinos ir kitų kraštų, todėl, kad Urugvajus yra toliausia nuo tų centrų, kuriems gresia tarptautiniai konfliktai. Taip pat nereikia užmiršti, kad palyginus su kitom Pietų Amerikos respublikom Urugvajus gali pasidžiaugti stipresne politine vidaus padėtimi, visuomenės nuotaikų pastovumu ir neblogu ūkiniu susitvarkymu. Iš JAV kapitalas plaukia į Urugvajų dėl to, kad ten yra palyginti maži mokesčiai. O Argentinoje finansininkai nepasitiki krašto ūkiniu pastovumu ir net numato finansinius sunkumus. Kas tik gali gelbsti savo kapitalą ir vienokiu ar kitokiu būdu perveda jį į Urugvajų.

Urugvajus yra dar silpnai apgyvendintas, bet produkuoja gan daug ir jo išvežamų gaminių kiekis yra didelis. Krašto apsauga nekainuoja daug, nes jis yra buferinės valstybės padėtyje, tarp dviejų didelių valstybių, kurios viena kitą saugo ir neleistų, kad Urugvajus vienos ar kitos būtų paglemžtas. Visuomeninės sudėties požiūriu Urugvajų galima prilyginti tokioms valstybėms, kaip Šveicarija, Danija arba Olandija.

Šūnų parodoje išstatyta graži šunų šeima, kuri apdovanota medaliu.

Lekiojančių diskų paslaptis atidengta

Spaudos skaitytojai jau kuris metas buvo maitinami sensacijomis apie diskų ar lekiojančių lekščių pasirodymus. Vieni tvirtino, kad tikrai matė nepaprastus kūnus danguje, o kiti aiškino, jog čia tik vaizduotės padarinys. Buvo net spėliojama, kad tai Marso gyventojai siunčia savo žvalgybą į mūsų žemę.

Ilgą laiką publiką jaudinusi paslaptis dabar lengvai atidengta. Pasirodo, tai nebuvo melas, kad diskai buvo matomi danguje. Jūrų žinybos cheminės laboratorijos vadovybė dabar paskelbė, kad ji periodiškai leisdavusi tuos "diskus". Bet tai nebuvę joki "diskai," tik iš plastinės medžiagos padaryti balionai.

Ši įstaiga didžiausioje paslaptyje dariusi bandymus, kurių tikslas ištirti kosminių spindulių veikimą aukštesniuose atmosferos sluoksniuose. Šie balionai pakildavo 20 ar net 30 mylių į aukštį. Labai dažnai vėjas juos nunešdavo už tūkstančių mylių. Jei kas rasdavo tuos nukritusius balionus, tai privalėjo juos skubiai pristatyti į cheminę laboratoriją.

Kodėl šie balonai buvo praminti "lekiojančiom lekštėm" ar "diskais?" Kadangi žmonės matydavo tik apatinę boliono dalį, saulės pašviestą, tai jiems susidarė įspūdis, jog jie mato diską arba lekštę. Tuos balionus žmonės dažniausia pamatydavo saulei tekant arba saulei leidžiantis. Nes tada apatinę dalį saulės spinduliai apšviesdavo.

Tuo būdu ilgą laiką paslaptingi kūnai pasirodantieji danguje dabar išaiškinti ir pasibaigė jaudinanti legenda apie marsiečių siunčiamas žvalgybas į mūsų žemę.

Patikrintos atostogos

Šiuo neramiu metu į kariuomenę pašauktiems jaunuoliams gauti atostogas nelabai lengva.

Bet naujokui F. O. Humestonui jo viršininkai be jokių kalbų tuojau pasiūlė atostogas. Jie tai padarė net pasidžiaugdami, kad itk jis važiuoja atostogauti.

Šio įvykio paslaptis glūdi tame, kad Humestonas į kariuomenę atvyko kartu su... jaunu liūtu.

Prieš patekdamas į kariuomenę jis vaidindavo su liūtu "Faganu" cirke ir nespėjo savo liūtą atiduoti į kurį nors zoologijos sodą, nes šis pastarasis "perdaug ėsdavo, o be to dar piktai urgzdavo." Jam nieko neliko kaip tik savo jauną liūtą paimti į karo stovyklą, kur jis turėjo atlikti karo pratybas.

Nors Humestonas ir įtikinėjo visus, kad jo ištikimas "Faganas" yra toks pat ramus, kaip ir kiekvienas kačiukas, viršininkas davė jam 14 dienų atostogų ir paprašė kaip galima greičiau tomis atostogomis pasinaudoti. O atgal sugrįžti be to ramaus kačiuko...

APIE CALIFORNIJOS MILEINUS

Sekvoja — taip vadinamas raudonmedis, kuris auga Kalifornijoj. Sekvoja nesibijo nei laiko, nei gamtos stichinių jėgų. Šis medis turi tik vieną priešą — žmogų. Bet dabar šio reto medžio apsaugai sugalvotos priemonės. Jau ir žmogus negalės šio medžio be atodairos naikinti.

Kalifornijoj auga dviejų rūšių sekvojos, kurios žaliuoja ištisus metus. Viena jos rūšis sutinkama Kalifornijos pakrantėse, o kita, senesnės kilmės auga Sieros Nevados kalnų vakarinėse pašlaitėse.

Pirmosios rūšies sekvojos auga palyginti siaurame pakrančių ruože. Čia sutinkami medžiai, kurių amžius apskaičiuojamas lig 2,000 metų. Kai kurie medžiai pasiekia 360 pėdų aukščio. Sekvoja aukščiausias pasaulyje medis.

Palyginus su pakrantėmis augančiomis sekvojomis, kalnuose tos rūšies medžiai palyginti "žemaūgiai." Pati aukščiausioji kalnų sekvoja siekia tik 272 pėdų. Bet kalnų sekvoja vyresnė amžiumi ir jos liemuo yra storesnis, negu pakrančių sekvojos. Kalnuose augančių milžinų amžius specialistų apskaičiavimu siekia lig 3,500 metų. Daug milžinų-sekvojų auga dabar apsaugomuose miškuose. Taip pat ir Nacionalinis parkas pilnas šių gražių ir įspūdingų medžių.

Ypatingai brangi yra pakrančių sekvoja, nes kalnų sekvojos mediena yra labai trapi.

K. MARKSO "KAPITALAS" —UŽDRAUSTA KNYGA

Pranešimu iš Vatikono Karolio Markso svarbiausias veikalas "Kapitalas' įtrauktas į katalikų bažnyčios draudžiamų knygų sąrašus. Vatikano organas tuo reikalu rašo:

"Ši knyga yra paremta istoriniu materializmu, kuris skelbia bedievišką komunizmą."

Kiek kainuoja sumušti žmogų?

St. Louis buvo toks nuotykis. Farmeris Th. Shorth priėjo prie teisėjo stalo ir mandagiai paklaussė:

— Būkit malonus, gerbiamasis, pasakyti kiek kainuoja sumušti žmogų, vadinas, kokia pabauda už žmogaus sumušimą?

— Teisėjas pažiūrėjo į keistą klausėją ir trumpai atsakė:

— Apie dešimtį dolerių.

Thomas Shorth išėjo į prieš kambarį, kur sėdėjo mokesčių inspektorius Clark, puolė jį ir kruvinai sumušė.

Suprantama, kad farmeris buvo tuojau suimtas ir atvestas pas teisėją. Teisėjas sužinojęs kas atsitiko, apgailestaudamas pasakė:

— Jūs manęs klausėte, kiek kainuoja sumušti žmogų, ir aš atsakiau — apie 10 dolerių. Jeigu jūs būtumet įspėję mane, kad tai liečia valdžios pareigūną, tai aš būčią jums atsakęs, jog jūs rizikuojate užmokėti pabaudos lig 5,000 dolerių ir kalėjimu net lig 3 metų.

Tuo tarpu farmeris, kol visos aplinkybės paaiškės, padėtas į kalėjimą. Pasirodo, kad jis aplamai nemėgsta taksų rinkėjų, o be to dar su šiuo mokesčių inspektorium jis turėjo asmeninių susidūrimų.

Ruhro darbininkai

Po ilgų derybų Adenauerio vyriausybė pasirašė sutartį su Ruhro darbininkais. Numatytas anksčiau streikas atšauktas.

Pagal naują susitarimą atstovams suteikiama teisė dalyvauti fabrikų valdyme. Kiekvieno fabriko priešakyje bus vykdomasis komitetas iš 3 atstovų: nuo direkcijos, nuo techninio personalo ir nuo darbininkų.

Bendriems fabriko reikalams aptarti sudaroma direktorių taryba, susidedanti iš 11 asmenų: 5 atstovai tarnautojų ir darbininkų, 5 nuo aukštesniųjų tarnautojų ir vienuoliktąjį vyriausį direktorių išrenka minėti dešimts asmenų.

MAISTO SIUNTINĖLIAI Į VOKIETIJĄ

Padėkit savo giminėms ir draugams, pasiųsdami jiems maisto siuntinėlių. Nedelskit, bet pasiųskit tuojau.

Mūsų specialūs siuntinėliai:

5 lbs gruzd. pupelių kavos	$6.50
5 lbs maltos kavos	$7.00
14 lbs cukraus	3.75
10 lbs kiaplienos taukų	4.75
8 lbs medaus	6.00
14 lbs ryžių	4.50
5 lbs šokolado	5.50
10 lbs bekono (Danijos)	10.00
20 lbs miltų	4.00

Mūsų įvairių prekių siuntinėliai:

Siuntinėlis 2 A. $8.00
1 lbs gruzd. pupelių kavos
2 lbs cukraus
2 lbs miltų
2 lbs ryžių
2 lbs taukų
1 lbs mėsos
1 lbs šokolado
2 lbs kakavos

Siuntinėlis 5 A. $6.00
1 lbs gruz. pupelių kavos
2 lbs cukraus
2 lbs ryžių
2 lbs taukų
1 lbs pieno miltelių
1 lbs kakavos

Siuntinėlis 13 A. $5.00
5 lbs cukraus
2 lbs taukų
6 lbs kvietinių miltų

Siuntinėlis 30 B. $7.00
2 lbs gruzd. pupelių kavos
2 lbs taukų
2 lbs cukraus
2 lbs ryžių
2 lbs miltų
2 lbs pieno. kond.
1 lbs šokolado

Kartu su užsakymu prašome užsimokėti čekiais, pinigų orderiais arba grynais pinigais. Prisiųsime pažymėjimą apie siuntinėlių išsiuntimą ir gavimą. Siuntiniai yra apdrausti. Adresatą pasiekia apytikriai per 3 savaites laiko.

Baltic Parcel Service Co.
21 West 76th St., New York 23, N. Y.
Tel.: TRafalgar 4-7126

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINEMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET
Tel. EVergreen 4-9737 BROOKLYN, N. Y.

RESTORANAS IR BARAS
ĮVAIRŪS GĖRYMAI IR VALGIAI
LIETUVIS VIRĖJAS, LIETUVIS BARTENDERIS
31 So. 3rd St., Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas EV. 4-8719

SUTVARKOMI BIZNIO TAKSAI

Mes sutvarkome įvairių rūšių bei jurisdikcijų taksus: federalinius, valstybinius, municipalinius Jungtinėse Valstybėse ir užsienyje.

Adv. St. P. Zubavičius, kuris turi teisės praktikuoti bet kuriame Jungtinių Amerikos Valstybių teisme, tvarko knygas bei rekordus pavieniams biznieriams, partneriams ir korporacijoms.

Patarnavimai atliekami ir laiškais. Be to, daromi asmeniški vizitai bet kuriose biznio įstaigose čia ir užsienyje.

Prašoma kreiptis angliškai ar lietuviškai, o aš suteiksiu sąžiningą patarnavimą.

STANLEY P. ZUBAWICZ (Zubavičius)
111 Ainslie Street, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: EV. 4-3049

STANDARD FEDERAL SAVINGS and Loan Association of Baltimore City

Metinis dividentas 3%

Kiekvienas indėlis apdraustas federalinės valdžios apdrauda iki 10,000

684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

AR JŪS LAUKIATE PAVASARIO AUTOMOBILIUI PIRKTĮ?

Mes jaučiame, kad automobilio pirkimo atidėliojimas šį kartą bus labai brangus tiek kainos, tiek kokybės atvejais.

Nauji mokesčiai, medžiagos trūkumas turės įtakos tiek automobilių kainoms, tiek jų medžiagos nuvertinimui.

Mūsų tarnautojas Mr. W. Sander bus daugiau, negu patenkintas, turėdamas progos jums padėti išsirinkti automobilį. Mr. Sander kalba keliomis kalbomis, tarp jų — rusiškai ir vokiškai.

Šiuo metu mes turime daug naujų ir vartotų automobilių. Mūsų firmos teisingumas yra be priekaištų. Prašom atsilankyti, parašyti arba paskambinti Mr. Sander dėl platesnių informacijų.

CIRCLE "B" MOTORS, Inc.
Dodge and Plymouth cars, Dodge trucks
SMITHTOWN BRANCH, LONG ISLAND, N. Y.
Telefonuoti: Smihttown 2220, 2221, 2171
Važiuodami automobiliu, imkite Route 25, Jericho Turnpike

JŪSŲ SVEIKATA PATAISOMA BE VAISTŲ IR OPERACIJŲ

SEKMINGAI PAGYDYTŲ PACIENTŲ PADĖKOS LAIŠKAI

Ivairių rūšių negalavimai, skilvio, inkstų ir kepenų ligos, tulžies, puslės visoki negalavimai, žemas ir aukštas kraujo spaudimas, astma, kvėpavimo sutrikimai, ausų ligos. nervų negalavimai, neuralgija, reumatizmas, judėjimo sunkumai ir kitos ligos.

Brangus Daktare Miller:

Aš daugiau 5 metų kentėjau dėl aukšto kraujo spaudimo, nuo sunkiai pakeliamų galvos skausmų ir nuo nuolatinio nemiego. Savo negalavimais aš skundžiaus daugeliui žinomų gydytojų. Aą vartojau įvairius vaistus. Bet mano sveikata nė trupučio negerėjo. Ią laikraąčių aš sužinojau apie Dr. J. Miller New Jersey. Aą nuvykau su Jumis pasiteirauti dėl mano sveikatos. Po mėnesio pas jus gydymosi mano sveikata visiškai susitvarkė. Ir aš dabar esu visiškai laisva nuo skausmų ir negalavimų. Dr. J. Miller patarnavimu esu visiąkai patenkinta ir dėkinga. Ir čia patariu kiekvienam liginiui kreiptis pas Dr. J. Miller.

Brooklyn, N. Y. *Genoveve Stančaitis*

Prof. Dr. C. Schleusing
Montclair, N. J.

Didžiai gerbiamas Pone Daktare Miller.

Sulaukęs 84 metų amžiaus, matau, kad visiško sveikatos pagerėjimo aš sulaukiai tik Jūsų nuoširdaus rūpesčio dėka. Ilgus metus kankinaus dėl reumatizmo skausmų ir praleidau be miego daug ilgų naktų. Jokio malonumo gyvenime neturėjau. Ilgus metus mėginau gydytis karštomis vaniomis ir lankiau daugelį žinomų gydytojų Vokietijoje. Bet sulaukdavau tik laikino pagerėjimo, kurs manęs neatpalaidavo nuo pasikartojančių skausmų. Viena Jūsų pacientė moteris, man pasakė, kad Jūs savo mokslo priemonėmis jai tikrai ir pagrindiniai padėjot. Tai aš taip pat galiu patvirtintį, kaį jūs tris mėnesius mane tyrinėjot ir gydėt. Aš vėl pasidariau sveikas ir geros nuotaikos, galiu sekmingai dirbti ir maloniai gyventi. Todėl galiu kiekvienam ligonui nuoširdžiai patarti kreiptis į dr. J. Miller.

Būdamas didžiai dėkingos, aš įteikiu Jums savo foto kartu su šiuo raštu, kuriuos Jūs galit panaudoti savo nuožiūra, santykiaudamas su savo pacientais.

Prof. Dr. C. Schleusing, buv. Rūmų dailininkas Newarko Meno Akademijos tapybos klasės vadovas.

DAUG PADĖKOS LAIŠKŲ JŪS GALITE MATYT MANO BIURE

DR. J. MILLER, D. C. Ph. C. **790 BROAD STREET, NEWARK, N. J.**

PRIĖMIMO VALANDOS:
Kasdien nuo 9 ryto iki 7:30 vakare
Tel. MItchell 2-0773

Važiuoti iš New York — Hudson Tubs iš Cortlant St. 14th St. ar 34th St. 20-30 min. iki Newarko. Nuo stoties tik 4 blokai.

CAPPIELLO ĮSPĖJA:

Dabar laikas įsigyti tai, ko vėliau gali pritrūkti

Dabar kainos, palyginti, dar prieinamos

Cappiello krautuvėje dabar galima gauti radijo bei televizijos aparatų, šaldytuvų, skalbimo mašinų, dulkių siurblių, prosų, rašomųjų mašinėlių, dujomis bei aliejumi kūrenamų krosnių (gas ranges), lovų, stalų ir kitokių namų apyvokos dalykų.

Cappiello krautuvė jau 35 metai, kai sąžiningai tarnauja visiems savo klijentams.

Cappiello krautuvė gerai žinoma visiems lietuviams.

Čia galima gauti lietuviškų plokštelių

Cappiello krautuvė turi specialų skyrių lietuviams, kuriam vadovauja Charles J. Marma.

CAPPIELLO
706 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 8-7848.

SPORTAS IR LIETUVIAI

Rašo KĘSTUTIS ČERKELIŪNAS

Į Vienybės sukaktuvinį koncertą iš Waterbury, Conn. buvo atvykę krepšininkai broliai Norkai. Vienas iš jų, Vytautas, yra suorganizavęs lietuvių komandą, kurią jis treniruoja ir joje pats žaidžia. Vienete dalyvauja jaunieji krepšininkai, neseniai atvykę iš Europos. Žaidžia vietos pirmenybėse ir neblogai laikosi. Kitas brolis, Algirdas, populiariai vadinamas Aliuku, dėl naktinio darbo, krepšiniu pasidomėti ne tiek turi progų. Galimas dalykas, kad Vytautas žais Brooklyno Liet. Atletų klubo pirmajam vienete prieš Amsterdamo Lietuvių Sporto klubą.

Koncerte buvo ir daugiau žymesnių krepšininkų, jei tai pagalima pavadinti, veteranų. Ir taip, bemezgant sportinėmis temomis pasikalbėjimą, kilo mintis, gal būt, šį pavasarį dar kartą visiems susirinkti, suruošti rungtynes prieš jaunąsias pajėgas ir pasidalinti prisiminimais, įspūdžiais.

—o—

Liudas Zeikus, Chicagos Naujienose buvo parašęs savo įspūdžius iš Sonja Henie ledo revue. Jo pasisakymą aštriau pakritikavo tūlas A. V. Zeikus dar kartą atsiliepė ir paryškino savo nuomonę. Šias eilutes rašančiam nėra įdomu gilintis į tą žodinę dvikovą, kuri kartais gerokai naivi, bet norima atkreipti dėmesį į vietą, kur Zeikus savo antram rašiny (vas. 13 d.) taip skelbia:

S. Henie pasaulio meisterės vardą pavieniam moterų čiuožime laimėjo 1924 metais. Tuojau po laimėjimo įstojo į Hollywoodą ir tapo kino artiste. Per 26 metus dailusis čiuožimas pažengė toli pirmyn. S. Henie per tuos 26 metus ne tiktai nepažengė pirmyn, bet regresavo: neteko spartos ir negali kaip reikia padaryti šuolių ir suktukų."

Atrodo, kad Zeikus, savo laiku buvo vienas pačių iškiliųjų čiuožikų Lietuvoj, apie Sonja Henie turėtų būti geriau informuotas. Iš kur jis ištraukė, kad S. Henie tuoj Po 1924 m. pergalės atvyko į Hollywoodą ir t.t., yra neaiškų, nes kiekvienas šiek tiek sportu besidomįs žino, jog norvegė dar daug metų po tos 1924 m. pergalės buvo mėgėjų eilėse ir savo čiuožimu neturėjo varžovių.

Dėl to netikslu sakyt,i kad Henie per visus tuo 26 metus kurių didesnę dalį ji puošėsi pasaulio meisterės vardu, būtų atžangėjus.i Kitas dalykas dabar, kai ji metėsi į ledo revue bizį ir prarado daug simpatijų savo elgesiu. Be to, metai daro savo ir kad dabar S. Henie jau toli gražu ne ta, su tuo tenka sutikti. Bet kol ji buvo Europoje, norvegė buvo nepamainoma.

—o—

Kai kuriuose mūsų laikraščiuose skaitome įprastinę melodją, kuri taip nuvalkiota, kad pats laikas pasiieškoti ko nors naujesnio. Jei kuri nors krepšinio komanda pralaimi pirmenybių rungtynes kuriam nors amerikiečių vienetui, tuoj pažymima, jog lietuviams nesisekė, jie nepelnytai pralaimėjo ir t.t. Atrodo, kad mumyse gerokai šlubuoja sportinės etikos dėsniai ir mes užsimušdami ieškome pralaimėjimų šaltinio visur kur, bet ne pačiuose savyse. Kažkaip negalim sutikti, kad kiti vienetai gali būti gerseni ir kad garbingas pralaimėjimas yra ne silpnybės ženklas.

AMSTERDAMO KREPŠININKAI BROOKLYNE

Vasario 24 d. Clinton Hall (Klasčiaus salėje), Maspethe, 7 val. vakare prasidės dvigubos krepšinio rungtynės tarp Brooklyno Liet. Atl. klubo ir Amsterdamo Liet. Sporto klubo komandų. Žais pirmosios ir antrosios komandos.

LAK pirmoji komanda stengsis atsigriebti už neseną pralaimėjimą 46-66. Vienetas tam atidžiai ruošiasi ir galimas dalykas, kad komandoj pasirodys ir broliai Norkai, kurių sugebėjimai valdyti kamuolį gerai žinomi. Amsterdamo krepšininkai turi aukštaūgį vidurio puoliką, apie kurį koncentruoja žaidimą ir įdomu, kaip tą aši Brooklyno žaidikai gebės aptildyti.

Pirmose rungtynėse savo pajėgumą išbandys klubų antrosios komandos. LAK II vienetas dalyvauja Brooklyno E. D. YMCA vienose pirmenybėse ir šiemet jam bus pirmosios nepirmenybės rungtynės. Svečių antrosios komandos pajėgumas yra nežinomas, bet tenka laukti įtemptos kovos.

Po rungtynių bus susipažinimas su amsterdamiečiais, kurie žada atvykti trimis autobusais. Lauktina, kad šis pirmasis šį sezoną, stambesnis krepšinio parengimas sutrauks visą sportinę visuomenę ir prijaučiančius. Kas žino, gal tai bus paskutinės, bent LAK pirmajai komandai rungtynės, nes kai kurie žaidikai turės įsivilkti karines uniformas.

Alf. Andrulis

Sveikina futbolininkų vieningą veiklą

Tenka pasidžiaugti mūsų futbolininkų nenuilstama veikla. Svarbu, kad lietuviškas vienetas išsilaiko ir futbolininkai nepabyra po kitus klubus, kur kai kam ir yra siūlomos geresnės sąlygos. Lietuviškas vienetas yra reikšmingas propagandiniu atžvilgiu ir akcentuoja lietuvius, kaip atskirą tautą, kai ir dabar masėje dar nereta nuomonių, jog lietuviai yra kažkas slaviško ir pan. Apie mūsų futbolininkų pasiekimus plačiau rašoma vokiečių dienrašty N. Y. Staats Zeitung und Herold, užsimena ir didysis The New York Times. Garsinama ir per radiją, kur apie lietuvius pakalbama programoje Sportas Pasaulyje.

F-mas

Naujas Karys

Šiomis dienomis pasirodė Karys, kaip jis pats pasisako, Pasaulio liteuvių karių mėnesinis žurnalas. Lygiai kaip ir pirmieji du numeriai, jis pasižymi turiningumu ir įvairumu. Jau ta aplinkybė yra sveikintina, kad jame dalyvauja palyginti didelis autorių skaičius. Tai maloni staigmena mūsų spaudoje, kuri aplamai paėmus nepasižymi bendradarbių gausumu. Be aktualių raštų iš politikos pasaulio, čia randame atsiminimų iš Lietuvos kariuomenės kūrimosi laikų, o taip pat ir kitokių istorinių raštų, vertų skaitančios visuomenės dėmesio.

MIRĖ

Kazys Kreivėnas, senas Brooklyno gėlininkas, mirė vasario 5 d. Palaidotas vasario 9 d. šv. Jono kapuose. Liko sūnus Vladas, duktė Florence Markert ir vienas anūkos. Laidotuvių apeigomis rūpinosi Juozas Garšva.

—Vincas Mikalauskas, 75 metų amžiaus, gyvenęs 1736 Grove St., Brooklyne, iš Angelų Karalienės parapijos bažnyčios į šv. Jono kapus vasario 13 d. Liko žmona Magdelena, trys dukterys, trys žentai ir dvi anūkės. Velionis Amerikoje išgyveno 50 metų. Laidotuvių apeigomis rūpinosi Juozas Garšva.

—Ona Arbačauskienė, 60 m. amžiaus, gyvenusi 53-29 82 St., Maspethe, mirė vasario 9 d. Palaidota vasario 14 d. šv. Jono kapuose. Liko vyras Antanas, dvi dukterys ir du žentai. Laidotuvių apeigomis rūpinosi St. Aromiskis.

SUSIŽADĖJO

Adelė Mikalauskaitė, Petro ir Adelės Mikalauskų duktė iš Flushing, L. I., susižadėjo su Eugenijum Fullam. Adelė yra baigus Mary Louis Academy Jamaica, L. I. ir St. Joseph College Brooklyne. Dabar ji dirba City Welfare Departamente. Eugenijus yra baigęs Flushing High School, ir karo metu, kaip marinas, dalyvavo Pacifiko kovose. Birželio mėnesį jis baigs Manhattan College civilinio inžinieriaus mokslą.

DAvenport 6-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-22 Grand Avenue
Maspeth, N. Y.

Viena gražiausių užeigų Brooklyne ir apylinkėje
WARWICK INN, Inc.
Edward & Aldona Polk, Sav.
BARAS IR RESTORANAS
Įvairiausi gėrimai
LIETUVIŠKA NUOTAIKA
2836 FULTON STREET,
Brooklyn 7, N. Y.
TAylor 7-9852

JONAS SUTKAITIS,
Laikrodininkas.
Parduodami nauji ir taisomi bei atnaujinami seni laikrodžiai.
449 Grand Street,
Brooklyn 11, N. Y.

BEDFORD DINER
BAR and GRILL
396-398 Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.

JONAS JAKAITIS
ir G. FEDORSHIK
MĖSOS KRATUVĖ
33 Siegel St., Brooklyn 6,
Geriausi mėsos gaminiai
Tautiečiai prašomi atsilankyti gausite skilandžių, balionių ir kitokių mėsos gaminių specialiai šventėms paruoštų.

Lietuviai advokatai

JOHN W. ANSELL
15 PARK ROW
NEW YORK CITY
Ofiso tel.: WO 2-3497
Namų tel.: NE 9-5689

STEP. BRIEDIS, Jr.
197 Havemeyer St.,
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel.: EVergreen 7-9394

CL. A. VOKETAITIS
VOKIETAITIS
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS, N.Y.
Tel. NEwtown 9-5972

ANT. J. WESLAN
(Vizlanskas)
16 Court St. Brooklyn, N.Y.
Tel. MAin 5-1260

LIET. TREMTINIŲ DRAUGIJA BROOKLYNE
rengia
Brolių Motuzų-Beleckų Lietuvos Spalvotų Filmų rodymą
SEKMADIENĮ, KOVO 11 d., 1951
6 val. vakaro
Apreiškimo Parapijos Salėje
NORTH 5th ST. ir HAVEMEYER ST.
Pelnas skiriamas Lietuvių Gimnazijai Dielphoze, Vokietijoje, šelpti. Įžanga 75 c. vaikams 25 c.
Visi naujai atvykę lietuviai kviečiami pažiūrėti šių filmų, kurie garsino mūsų Lietuvą plačiai išeivijoj ir amerikiečiams, kada mes gyvenom Nepriklausomoj Lietuvoj. Mums tremty atsidūrus, šios filmos skelbė žiauraus okupanto žudymus ir kankinimus, kurie privertė mus palikti savo tėvynę ir gyventi varge ir skurde.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
ŠEŠTADIENIAIS, NUO 2 IKI 3 VAL. PP.
IŠ WWRL, 5000 kcl.
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9293

DEPOSITS NOW INSURED UP TO $10.000.
Latest Quarterly Interest-Dividend 2% Credited and Compounded Quarterly
A year on regular accounts
Interest starts from the first of every month on sums from $25 to $7,500
Deposits made on or before January 10, April 5, July 10, and October 5 will draw interest from the first of such months if left to the end of a dividend period
THE Kings County SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Ave.
BROOKLYN, N. Y.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6th Street
VALANDOS:
8 — 10 ryte
1 — 2 popiet
6 — 8 vakare
Tel. EVergreen 8-9229

DR. TADAS SAVICKAS
1390 East 31st Street
(kampas Avenue N)
VALANDOS:
1 — 2 popiet
6 — 8 vakare
ir susitarus
Ofiso tel. ESplanade 7-1135
Buto tel. TAylor 7-8231

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. Ofiso STagg 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
1 — 8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

Jau 10 metų, kai visi klauso
"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"
radijo valandų,
kurios yra transliuojamos šeštadieniais nuo 4,45 iki 5,30 valandos iš stoties WEVD (1330 klc. — 5000 W).
Direktorius Jokūbas J. Stukas, 1264 White St., Hillside, N. J. Tel. WAverly 6-3325.

COOPER RESTAURANT
BAR & GRILL
FRANK MILAS ir JOHN L. RIMSA
Savininkai
101 Cooper Street, Brooklyn, N. Y.
(Evergreen Ave. kampas)

THE HALF SHELL
P. Janus ir G. Shlakis, Sav.
Įvairiausi gėrimai ir valgiai.
ROUTE 27-A, ISLIP, L. I., N. Y.
Bay Shore 2996.

A. NOVITZKIE
BARAS RESTORANAS SALĖ
Salė pramogoms vestuvėms ir susirinkimams
59-63 56th RD., MASPETH, L. I., N. Y.
Telefonas DA 6-7460

B. J. SCHEGAUS
REAL ESTATE & INSURANCE AGENTAS
Seniausia lietuviška nekilnojamo turto ir draudimo įstaiga Brooklyne
Visada visiems sąžiningai patarnaujama.
195 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 7-1241.

EDDIE'S BAR & GRILL
EDWARDAS PAVILONIS, Sav.
Naujai išdekoruotas restoranas ir salė.
Įvairūs gėrimai, šviežias maistas
LIETUVIŠKA NUOTAIKA
459 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.
Tel.: EV. 4-8698

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

Telefonas: EVergreen 7-7411
KLEEN KOL COAL CO.
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

GEORGE F. RACHUN
Restoranas, baras ir salė
Geri gėrimai ir šilti valgiai.
MORGAN AVE. ir HARRISON PLACE,
BROOKLYN, N. Y.
Tel. HY 7-9758

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kogeriausiai.
532 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
Koplyčia Laidotuvėms NOTARY PUBLIC

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

A. Kaniušis, vienybietis, žinomas Philadelphijos veikėjas, praeitą sekmadienį viešėjo pas draugus New Jersey ir ta proga lankėsi Vasario 16 minėjime New Yorke.

J. Narušis, žinomas Elizabetho vienybietis, ir jo žmona vasario 4 d. savo artimiausių draugų tarpe paminėjo 35 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

J. Makutėnas, vienybiečiui A. Daukantui tarpininkaujant, užsiprenumeravo Vienybę.

Dainininkė Florence Korsak praėjusį sekmadienį dainavo New Yorko Opera Club, RCA rūmų salėje.

L. Dovydėnas, žinomas rašytojas, praeitą šeštadienį kalbėjo Lietuvos nepriklausomybės minėjime, Cliffside.

Algirdas Brazis, kurs rengia savo koncertą New Yorke Carnegie Hall balandžio 8 d.) praeitą savaitę, kaip solistas, dalyvavo koncerte su Dainavos ansambliu Toronto, Kanadoje.

P. Lisauskas praneša, kad jo radijo programa, leidžiama iš WLIB New Yorke, netrukus vėl bus sekmadieniais.

C. S. Cheledin, advokatas, Liberty Federal Savings and Loan Ass. prezidentas, buvo atvykęs iš Philadelphijos dalyvauti Vasario 16 minėjime New Yorke.

A. Mikalajūnienė, mūsų kaimyno Antano Vikriko pusseserė iš Hartford, Conn., paviešėjusi keletą dienų Brooklyne, praeitą pirmadienį išvyko į Floridą.

A. Kutkus ir V. Grigaitienė, Lietuvos operos solistai ir ilgamečiai Lietuvos Konservatorijos dėstytojai, Brooklyne atidarė dainavimo studiją. Norintieji šią studiją lankyti kreipiasi į A. Kutkų telefonu TA 7-2706 ir V. Grigaitienę tel. EV 6-2066 kasdien nuo 6 iki 9 val.

ALGIRDAS KAČANAUSKAS, iš tremties atvykęs muzikas, ieško vargonininko vietos New Yorke arba apylinkėje. Praktika — 15 metų (Lietuvoje ir Vokietijoje). Kreiptis šiuo adresu: Alg. Kačanauskas, c/o A. Daunys, 16 W. 64th Street, New York 23, N. Y. Telefonas — SU 7-6809.

Dainininkas A. Jakutis atvyko į New Yorką

Šiomis dienomis iš San Francisco, Kalifornijos į New Yorką atvyko Aleksandras Jakutis, buvęs teniso čempijonas, o dabar puikus dainininkas, bosas.

Aleksandras Jakutis, kaip DP atvyko į Ameriką 1949 m. Dainavimo jis pradėjo mokytis dar Lietuvoje, o vėliau savo balsą lavino gyvendamas tremtyje, kur jis baigė Muncheno Muzikos Akademiją. Atvykęs į Ameriką Jakutis trumpai gyveno Philadelphijoje. Persikėlęs į Kaliforniją jis keletą metų dirbo su San Francisco Opera Co., toliau lavindamas savo balsą.

Atvykęs į šį didmiestį ir meno centrą Aleksandras Jakutis dabar nori pasiruošti savo New Yorko debiutui, kuris greičiausia įvyks šį rudenį.

WAGNER KINO - TEATRAS

Nuo vasario 22 iki kovo 1 d. rodoma didžiulė gyvenimo filma, pagal nepamirštamą Helmus Kaeutner veikalą — "Romanze in Moll." Šioje filmoje vyriausias roles vaidina — Mariane Hoppe, Paul Dahlke, Siegfried Breuer, Karl Platen.

Be to, priedui, rodoma bavariška komedija — "Mit Dir Deuch Dick und Duenn." Šioje filmoje dalyvauja mėgiami komikai — Joe Stoeckel, Paul Kemp, Lisi Karlstadt. Veiksmo vieta — Miunchenas.

Pabaigoje kino kronika.

Adresas ir privažiavimo galimybės — skelbime.

Pianistas — kompozitorius Vytautas Bacevičius

Sekmadienį, kovo 11 d., 8:30 val. vakare, Carnegie Hall didžiojoje salėje įvyksta pianisto - kompozitoriaus Vytauto Bacevičiaus koncertas.

Carnegie Hall, kaip žinia, yra didžiausias Amerkios muzikos centras. Čia yra koncertavę žymiausieji pasaulio meninininkai ir mes turime džiaugtis, kad jų tarpe yra vienas lietuvis, kuris š. m. kovo 11 d., Carnegie salėje rengia savo penktąjį koncertą. Tai yra didelis nuopelnas, kurį Bacevičius atsiekė savo nepaprastu pasiryžimu ir pasiaukojimu menui. Surengti koncertą šioje vadinamoje muzikos "šventovėje" reikia ne tik tobulai meniškai pasiruošti, bet taip pat ir milžiniškas išlaidas pakelti. Vytautas Bacevičius dar nepasiekė tokio populiarumo, kaip Rubinstein, Horrowitz ar kiti, bet kaip pianistas jis prilygsta žymiausiems. Tai faktas, kurį patvirtina ir pasaulinė spauda.

New Yorko dienraščiai, pavyzdžiui, apie Vytautą Bacevičių yra atsiliepę šitaip:

"Bacevičius, kaip pianistas, parodė puikų toną... Jis labai įspūdingai paskambino Chopino kūrinius... Visuose savo kūriniuose jis parodė tvirtą muzikališkumą. Jo Fantasia, Opus 39, buvo nepaprastai efektinga savo bravūra, o jo Preliuduose išreiškiamas įdomus modernizmas..." **New York Times.**

"Bacevičius yra įspūdingas savo intelektu, jautrus muzikalinėms formoms ir lengvai perduoda nuotaikas"... — **New York Journal - American.**

Washingtono dienraštis, "The Evening Star," po Bacevičiaus koncerto taip rašė:

"Bacevičius parodė nepaprastą talentą savo kūriniuose, įdomiai perduodamas moderniškosios kompozicijos švelnius efektus. Paskambindamas komp. de Falla "Fire Dance" Bacevičius parodė visą savo spindintį talentą.'

Praėjusiais metais, Bacevičius koncertavo Brockton, Mass. ir vietos dienraštis "The Daily Enterprise" pastebėjo, kad "Bacevičius turi visiškai tobulą techniką, poetišką dvasią ir ypač jautriai skambino Chopino kūrinius"...

Šį žymiausįjį Lietuvos pianistą, vėl turėsime progos išgirsti kovo 11 d., 8:30 val. vakare, Carnegie Hall. Lietuviai raginami iš anksto įsigyti bilietus, kuriuos galima gauti pas J. Ginkų, Gabijoje, Vienybėje, pas pavienius platintojus ir nuo vasario 25 dienos Carnegie Hall kasoje.

Pakviestas profesoriauti

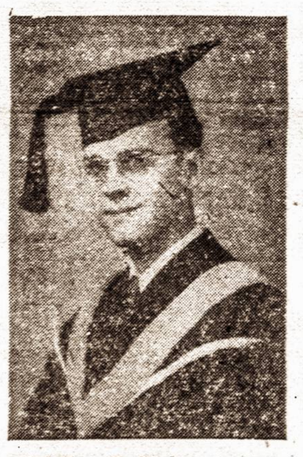

Jokūbas J. Stukas, kuris neseniai baigė ekonominius mokslus Columbia universitete, dabar yra pakviestas dėstyti ekonomiką Seton Hall universitete, East Orange, N. J. Kaip žinoma, Jokūbas J. Stukas yra baigęs ekonomijos skyrių New Yorko universitete ir, be to, pernai metais buvo gavęs Valstybės Departamento stipendiją toms pačioms studijoms pagilinti Oxfordo universitete, Anglijoje.

Jokūbas J. Stukas yra nepaprastos energijos vyras. Vos 17 metų amžiaus būdamas, jis įsteigė New Jersey lietuvių radijo programą, kuri neseniai minėjo savo dešimtmetį. Ta proga Newarke buvo suruoštas sekmingas balius. Buvo įvairi koncertinė programa, daug publikos.

Stuko veikla radijo srityje ypač gyvai palaiko senesnioji karta, kuri visados nuoširdžiai rūpinosi čia gimusio jaunimo lietuviškumu. Jokūbas J. Stukas yra vienas tų jaunuolių, kurie sąžiningai tarnauja Lietuvai, nors jos niekados nėra matęs. Net savo radijo programą Jokūbas yra pavadinęs būdingu "Lietuvos Atsiminimų" vardu.

Kaip ir kiekvienas lietuviškas kultūros darbas šis Stuko darbas yra sunkus ir dažnai nedėkingas. Bet, šiam kilniam lietuviškojo žodžio skleidimui, Jokūbas J. Stukas gauna vis daugiau ir daugiau talkos. Be biznierių remiančių Stuko radijo programą, vėliausiu laiku jam nemažai padeda ir naujakurių, nekalbant jau apie čia gimusį jaunimą, kuris jam visada buvo labai artimas.

Vas. 16 minėjimas

Lietuvos Nepriklausomybės šventę Brooklyno tautiškoji visuomenė paminėjo pereitą penktadienį, vasario 16 dieną, Povilanskų svetainėj. Kalbėjo Pranas Narvydas ir Vaclovas Alksninis. Po to T. Daubaraitė deklamavo ir keletą dainų padainavo Alekas Vasiliauskas, akompanuojant A. Mrozinskui.

Po oficialiosios dalies buvo svečių pobūvis. Karo invalidui Vokietijoje paremti buvo suaukota 13 dol.

Literatūros vakaras

Kovo 11 d., sekmadienį, Am. Liet. Pil. klubo salėj ruošiamas brooklyniečių lietuvių rašytojų literatūros vakaras. Vakaro pradžia 5 val. vakare.

Šiame literatūros vakare, kuris yra pirmas tos rūšies vakaras Brooklyne, dalyvaus šie mūsų rašytojai: Nelė Mazalaitė — Kruminienė, Juozas Tysliava, Petr. Tarulis, Liudas Dovydėnas, Stepas Zobarskas, Antanas Rimydis, Leonardas Žitkevičius ir dar keli, kurių laukiama sutikimo. Juozas Tysliava pakviestas padaryti pranešimą apie šiandieninę lietuvių literatūrą. Numatyta ir dainininkų programa. Tikimasi, kad šiuo vakaru susidomėjimas bus didelis.

Nepriklausomybės minėjimas Cliffside

Cliffsidės lietuviai nors ir negausūs būdami, surengė gražų Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą. Šio parengimo suorganizavimu daugiausia rūpinosi K. Mitinas. Kalbėtojai buvo J. Buivydas ir L. Dovydėnas. Koncertinę programą atliko R. Mainelytė ir Vitalis Žukauskas. Akompanavo muzikas Kačanauskas.

Minėjimas praėjo pakilioje nuotaikoje ir suteikė vietos patriotiniai nusiteikusiems lietuviams didelį džiaugsmą. Visi stengėsi šią reikšmingą šventę padaryti kiek galima jaukesnę. Ponia Puzinienė šeimininkės pareigose padarė viską, kad svečiai šventiškai jaustųsi. Ypatingos pagarbos vertas Ch. Bukaveckas, kurio didele parama įgalino rengėjus sudaryti gražią koncertinę programą.

Nemunas Brooklyne

Kultūros, visuomenės žurnalas, tesėdamas savo užsimojimą — pasiekti žymesnes lietuvių kolonijas — ruošiamas išleisti Brooklyne, ryškiau pabrėžiant brooklyniškių lietuvių kultūrinę, visuomeninę veiklą.

Tikimasi kovo pradžioje sulaukti padidinto, gausiau iliustruoto 5 Nemuno numerio.

Nemuno redakcijinėje kolegijoje ir administracijoje numatomi pakeitimai ir papildymai. Tai gal sustiprins Nemuną, ko daug Nemuno skaitytojų nekantriai laukia.

New Yorko Lietuviai — Vasario 16 dieną

Praeitas sekmadienis buvo skirtas Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo minėjimui. Tenka atžymėti, kad ir bažnyčiose šiemet iškilmingiau negu praeitais metais ši mums lietuviams didi diena pagerbta himnu ir patriotinėm giesmėm.

Amerikos Liet. New Yorko Tarybos Webster Hall surengtas iškilmingas minėjimas buvo labai įspūdingas. Po iškilmių atidarymo ceremonijų prasidėjo kalbos.

Pirmas kalbėjo Kongreso narys iš Brooklyno Victor L. Anfuso. Iš jo nuoširdžios kalbos galima spręsti, kad mūsų byla ir net mūsų praeitis jam gerai pažįstamt. Dideliu įdomumu gausi auditorija išklausė jo ilgokos kalbos.

ALT pirmin. Leonardas Šimutis pasakė jausmingą kalbą primindamas Amerikos lietuvių darbus Lietuvos vadavimo reikale. Ir jeigu jis nebūtų pridėjęs prie to nebūtinų šventėje ir ne visai suprantamų daugumai nepasitenkinimo pareiškimų, būtų buvę lyg ir neblogiau.

Vienybės redaktorius Juoz. Tysliava pasakė vaizdžią kalbą, kuri tačiau turėjo visiškai aiškų tikslą. Lietuvos bylai reiaklingos lėšos. Iš kitur niekur jų negausime, jei patys neaukosime. O tos mūsų aukos, palyginus su kitomis tėvynėje likusių brolių aukomis, yra labai mažos. Ir tikslas buvo atsiektas.

Jonas Pakalka priminė, kad ne viskas gerai buvo Nepriklausomoje Lietuvoje, būta stambių klaidų. Tad dabar siekime geresnės Lietuvos, demokratinės valstybės.

Vacl. Sidzikauskas sklandžiai pakalbėjo apie tai, kad reikalinga vienybė, kad mažiau kritikos ir daugiau vilties reikėtų.

... Ir susidarė įspūdis, jog kalbėtojų per daug. Priversti žmones arti keturių valandų klausytis dažnai pasikartojančių motyvų per didelė buasmė, nors ir gavėnios metu.

Šiltai sutiktas Estijos konsulato atašė nuoširdžiai pasveikino lietuvius Nepriklausomybės šventėje.

Adv. Jurgėla paskaitė daugelio senatorių ir kongreso narių sveikinimus lieutviams. Jų tiek daug buvo, kad jų pavardžių suminėjimas užėmė nemaža laiko.

Rengėjai koncertinei programai atlikti pakvietė dainininkus iš Chicagos — Izabelę Motiekaitienę ir Stasį Baranauską. Jie atliko patriotines lietuvių dainas ir keletą operos arijų. Abu pasirodė įspūdingai ir publikos buvo priimti labai palankiai.

Publikos buvo daug, bet galėjo būti žymiai daugiau. Vadinas, šokiai nedaug padeda.

Rep.

A. ANDRIUŠKEVIČIUS

Laikrodininkas

Taiso įvairių formų visokių rūšių laikrodžius greit ir pigiai.

245 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

DeKALB TAVERN

VYNAS, LIKERIAI, ALUS

A. SINUS, sav.

352 Onderdonk Avenue

Brooklyn, N. Y.

MAISTAS

QUALITY MEAT MARKET

Pirmos rūšies mėsa.

Priimami užsakymai vestuvėms ir kitokioms puotoms.

Savininkai:

Cr. Shimanskas,

Ch. Mitchell

483 GRAND STREET,

Brooklyn 11, N. Y.

EV. 8-4608

GERIAUSIS

INSURANCE

IR

REAL ESTATE

Patarnavimas pas

ORMAN & MICHELSON

111-15 JAMAICA AVE.

Richmond Hill 18, N. Y.

Telefonai:

VIrginia 9-0842 ir

VIrginia 7-4111

BROOKLYNO VAIDINTOJŲ TRUPĖ

PIRMOJO LIETUVIŠKO VADINIMO PALANGOJE

50 METŲ SUKAKTIES PROGA

1951 m. vasario mėn. 25 d. 5 v. po pietų

vaidins klasikinę lietuvišką Keturakio 3 v. komediją

AMERIKA PIRTYJE

Režisuoja dramos aktorius VITALIS ŽUKAUSKAS.

Dekoracijos dail. Č. JANUŠO.

Vaidinimas įvyks

UKRAINIAN NATIONAL HOME,

216-218 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Bilietai po $1.50 ir 1.75 iš anksto gaunami pas J. Ginkų 495 Grand St., "Gabijoj" 340 Union Ave., Brooklyn, N. Y. ir pas dalyvius.

WAGNER KINO TEATRAS

KASDIEN DVI FILMOS VOKIEČIŲ KALBA

PASAULINĖ KRONIKA

JAUKI KINO TEATRO SALĖ

Filmos keičiamos penktadieniais visai savaitei.

110 WYCKOFF AVE., BROOKLYN, N. Y.

Kasa atidaryta 1 val. kasdien. Tel. HE 3-2613

Patogus privažiavimas:

BMT Subway — Canarsie Linija iki De Kalb Ave. Stoties

SLA SKELBIA TAUTOS STIPRINIMO VAJŲ

Kviečia visus sąmoningus lietuvius į bendrą darbą tautos gyvybei išlaikyti

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Pildomoji Taryba nutarė paskelbti naujų narių įrašymo į SLA vajų ir išrinko tokią Vajaus pravedimui komisiją: prezidentą W. F. Laukaitį, vieceprezidentą Povilą P. Dargį ir sekretorių M. J. Viniką.

SLA Vajaus Komisija, atsižvelgdama į lietuvių tautos bei Lietuvos Valstybės tragingą padėtį, kuomet aziatišku žiaurumu pasilaikantis rusiškas komunizmas grumoja išžudymu lietuvių, kuomet tarptautinių santykių stovis yra pavojingai įtemptas, nutarė jungti su šiuo Vajumi lietuvių tautinės sąmonės stiprinimą, Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą, remiant Jungtinių Amerikos Valstybių pastangas žmonijai taiką užtikrinti, demokratinėms laisvėms išlaikyti ir jas įgyvendinti visame pasaulyje. Šių gyvybinės reikšmės tikslų atsiekimui, nutarta visų šiame Vajuje prisirašiusių narių dalis mokesčio skirti tiems tikslams atsiekti, todėl nutarta ir šį Vajų pavadinti: TAUTOS STIPRINIMO SLA VAJUS.

Šis reikšmingas Tautos Stiprinimo SLA Vajus prasideda Vasario 16 Dieną, šiais metais. Šio Vajaus laikų įstodami į SLA, ne tik turit progos palengvintomis sąlygomis apsidrausti savo gyvybę ir sveikatą, bet kartu įsitrauksite į tautos gelbėjimo ir stiprinimo veiklą ir savo mokesčiais paremsite tą gyvybinės svarbos veiklą. Tokis SLA Vajus iš viso yra pirmas visoje SLA istorijoje.

Vajaus Komisija nuoširdžiai kviečia visus geros valios lietuvius be atidėliojimo tapti SLA nariais ir prisidėti prie didžiųjų tautos gelbėjimo ir stiprinimo darbų. Kartu prisidėsite įgyvendinimui visų kilnųjų SLA fraternalinių tikslų ir užtikrinsite sau ir visiems SLA nariams praktiškos fraternalinės naudos. Įstojimo į SLA reikalais informacijas suteiks SLA kuopų organizatoriai ir kiti veikėjai, arba rašykite SLA sekretoriui:

Dr. M. J. VINIKAS

307 W. 30th Street, New York 1, N. Y.

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.

Manufactures of

FINE CLOTHES FOR MAN

1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.

GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).